

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

12^E JAARGANG

WOENSDAG 1 JUNI 1927

No. 596

INHOUD.

NATIONALITEIT EN BELASTINGPLICHT door <i>Prof. Mr. H. W. C. Bordewijk</i>	Blz. 488
De Economische Conferentie door <i>Mej. Mr. E. C. v. Dorp</i>	490
Werktijdenbesluit voor winkels en Winkelsluitingswet door <i>F. J. Claes</i>	492
Maatregelen betreffende den Haringuitvoer door <i>P. E. van Renesse</i>	494
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De economische toestand van Polen door <i>Dr. Richard Kerschagl</i>	496
AANTEKENINGEN:	
Tariefwetgeving van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao	498
MAANDLIJFERS:	
Résumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”....	499
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN..... 499—506	
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.***ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.**

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma.*Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 6729.*

BERICHT.

Met het oog op de a.s. feestdagen zal het volgende nummer Donderdag 9 Juni verschijnen.

31 MEI 1927.

De stemming op de geldmarkt was deze week zeer vast. Het aanbod van geld was gering, waartegenover stond een dagelijks toenemend aanbod van wissels. Het gevolg was, dat al spoedig geldgevers ongeneigd bleken, ook zelfs voor het officieele tarief, wissels op te nemen en men genoodzaakt was 3⁹/₁₆ en 3⁵/₈ pCt. toe te staan. De vrees voor een verhooging van het officieele tarief, waarover Woensdag en vooral Vrijdag sterk gesproken werd, bleek ongegrond, waarop Zaterdag, ook in verband met een verdere kleine daling van den dollarkoers, een lichte ontspanning intrad. Gisteren was die echter weder geheel verdwenen in verband met het zeer groote aanbod van wissels en het naderen van de ultimo. Ook de prolongatierente was zeer vast; meestal werd 4 pCt. genoteerd.

In de post binnenlandsche wissels op den weekstaat van De Nederlandsche Bank komt de invloed van de maandswisseling tot uiting in een stijging van bijna f 25 millioenen. De post beleeningen daarentegen liep terug met ruim f 6,5 millioenen.

Geen wijziging van beteekenis had plaats in de posten papier op het buitenland en diverse rekeningen onder het actief, waarvan de eerste een weinig, opliep, de tweede daarentegen terugging met bijna f 0,5 millioenen. Vrij belangrijk is evenwel de vermindering van den metaalvoorraad met bijna f 8 millioenen. Aangezien deze vermindering voor verreweg het belangrijkste gedeelte komt voor rekening van de post gouden muntmateriaal, lijkt de gevolgtrekking gewettigd, dat de Bank opnieuw een gedeelte van haar goudvoorraad tot steun aan den wisselkoers aan het buitenland heeft afgegeven.

In de rekening van het Rijk valt alleen een teruggang van het saldo in rekening-courant met bijna f 1 millioenen te constateeren. De post bankbiljetten in omloop liep op met ruim f 19,5 millioenen van bijna f 793 millioenen tot ruim f 812,5 millioenen; de rekening-courantsaldi van anderen namen af met ruim f 9 millioenen.

Het beschikbaar metaalsaldo liep terug van ruim f 277 millioenen tot bijna f 267,5 millioenen. Het dekingspercentage bedraagt bijna 52.

In de wisselkoersen kwam deze week zeer weinig verandering. De dollarkoers liep door de goudverschepingen en het voortdurend aanbod van de Nederlandsche Bank iets terug, juist voldoende om verdere goudverschepingen niet langer loonend te maken. Ponden liepen aanvankelijk evenredig terug; maar in verband met de veel vastere Londensche geldmarkt en het dienengevolge sterk stijgen van de rente voor particulier disconto, was de stemming later vaster. De overige wissels ondergingen geen wijziging van beteekenis.

LONDEN, 30 MEI 1927.

De geldmarkt had gedurende de geheele afgelopen week met geldschaarschte te kampen en moest zich verscheidene malen tot de Bank van Engeland wenden om het tekort tegen een rente van 5 pCt. aan te vullen. Zelfs op de gewoonlijk gemakkelijke dagen (Vrijdag en Zaterdag) moest de Bank bijspringen, maar dit was meer ter voorbereiding voor het einde van de maand dan om schaarschte van geld aan te vullen op die beide dagen.

Na de publicatie van den naam van den koper van de belangrijke som goud, welke zoo plotseling aan de bank onttrokken was, werd de stemming in de discontomarkt rustiger. De toon bleef echter zeer vast, 4³/₁₆ à 4⁵/₁₆, daar men zich wel bewust is van het feit, dat verdere onttrekkingen kunnen plaats grijpen.

Zowel Berlijn als nu ook Parijs hebben naar een middel moeten zoeken aan den toevloed van nieuw kapitaal en het te snelle terugvloeien van gevluht kapitaal paal en perk te stellen. Parijs tracht dit blijkbaar te bewerken door geld in de goedkoopere centra duurder te maken, hetgeen in die centra een lichte ontstemming teweegbrengt.

NATIONALITEIT EN BELASTINGPLICHT.

Een opmerkelijk wetsontwerp, reeds bij de jongste Troonrede aangekondigd, heeft onder dagteekening van 30 April '27 de Tweede Kamer bereikt (Bijlagen 1926/27 No. 315). De Koninklijke boodschap kondigt het aan als „ontwerp van wethoudende bepalingen betreffende de belasting van niet binnen het Rijk wonende Nederlanders en van de nalatenschappen en schenkingen van Nederlanders, die niet zijn ingezetene des Rijks”. De considerans zegt, dat het *noodig* is, zoodanige bepalingen vast te stellen. Het gaat om twee groepen van belastingen; de inkomsten-, vermogens- en verdedigingsbelastingen eenerzijds, de successie- en schenkingsbelasting anderzijds. Criterium voor de belastingplicht is voor de eerste groep: wonen binnen het Rijk; voor de tweede groep: ingezetene zijn des Rijks in den zin van binnen het Rijk zijn woonplaats hebben (vgl. art. 2, 1e lid der successiewet). Met dit laatste is het domicilie in het B.W. bedoeld, iets anders dan het meer feitelijke „wonen” der inkomstenbelasting.

Dit leidde in het wetsontwerp tot de onderscheiding in Kon. boodschap en considerans, van niet binnen het Rijk wonende Nederlanders en Nederlanders, die niet zijn ingezetene des Rijks, terwijl dan echter in art. 2, waar de nalatenschappen en schenkingen aan de orde zijn, evenals in art. 1, dat de 1e groep regelt, gelijkelijk van „niet binnen het Rijk wonende Nederlanders” wordt gewaagd. Denkt men nu, dat dit „wonen” of beter „niet-wonen” in art. 2 hetzelfde is als in art. 1, dan vergist men zich, zooals art. 4 te verstaan geeft, hetwelk luidt: „Bij de toepassing van de overige artikelen wordt, indien het betreft het recht van successie of van schenking, als binnen het Rijk wonend beschouwd, wie volgens de successiewet voor ingezetene des Rijks wordt gehouden.” Dus de woonplaats van het B.W., d.w.z. de niet-woonplaats! Want art. 4 maakt het geval nog ingewikkelder door een positieve regeling te geven van een negatieve materie. In de vorige artikelen is immers niet sprake van wonen, doch van niet-wonen, en dat niet-wonen heeft nu twee beteekenissen, de eerste, ruimer, die zich niet en de tweede, enger, die zich wél houdt aan het B.W. Hoe kan nu zoo'n niet-binnen-het-Rijk-wonende Nederlander van art. 2 (dus het successie- en schenkingsgeval) in verband met art. 4 van het ontwerp en art. 2 van de successiewet er uit zien?

Hij kan „wonen” binnen het Rijk, zijn „woonplaats” echter in eenig ander land hebben en zal dan, omdat hij niet binnen het Rijk woont in den zin der genoemde artikelen, hoewel hij er wel woont in den zin der Nederlandsche taal, met zijn nalatenschap of schenking onder deze belasting vallen. Waarom spreekt art. 2 van het ontwerp van niet-wonen, als ware daarmede het huis-, tuin- of keukenbegrip van art. 1 en van de inkomstenbelasting gemeend, terwijl twee artikelen verder blijkt — nog wel averechts, wijl positief — dat niet hebben van woonplaats (domicilie) is bedoeld?

Het is de bedoeling, de Nederlanders, die thans niet vallen onder de genoemde belastingwetten, behoudens eenige uitzonderingen, onder de werking dier wetten te betrekken. De woorden belastingvlucht of kapitaalvlucht worden in de door Minister de Geer onder- teekende Memorie van Toelichting niet gebezigd. Er wordt even op gezinspeeld — meer ook niet —, waar in de Toelichting de vraag wordt behandeld, of degenen, die het land verlaten hebben, ook dan hier belasting- subject blijven indien zij dat mede in het buitenland zijn? „Het motief” — aldus minister de Geer — „dat aan de regeling ten grondslag ligt, wijst in de richting van een ontkennende beantwoording dezer vraag. Toch ware zulk een antwoord in volstrekten zin gegeven, onjuist. Immers moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid, dat een Staat een inkomstenbelasting heft of gaat heffen tot een relatief miniem bedrag. In zulk een geval kan men practisch gesproken, dengene, die zich in dat land metterwoon

vestigt, met den reiziger, die nergens wordt aangeslagen, op één lijn stellen”. Er wordt ook hier niet uitdrukkelijk gewaagd van het motief, waarom het eigen land verlaten en een bepaald ander land gekozen wordt, doch tusschen de regels door is het wel te lezen. Men heeft het gevoel van een achtergrond, die er aldoor is, doch waarop maar zoo min mogelijk licht moet vallen. Het is wellicht niet prettig, dat wij tot de landen met de hoogste belastingen behooren, dat er voor velen een prikkel bestaat om daaraan te ontkomen door vestiging elders, maar wat voor zin heeft het, dit te verbloemen bij een voorstel, dat juist dien prikkel wil wegnemen? Misschien de vrees voor de opmerking, dat er nog een andere manier is, minder vexatoir, om een dergelijken prikkel zijn scherpte te ontnemen; nl. belastingverlaging ten onzent? Met schuilevinkje spelen ontkomt men toch niet aan deze objectie, naar uit deze regelen blijkt.

De minister zegt, dat de omstandigheden veranderd zijn, sedert de „wetgever der inkomstenbelasting” het wooncriterium stelde. En hij wijst op de groote verhooging van het tarief der inkomstenbelasting. Daardoor zijn allerlei vragen van vrijwel academischen aard tot practische vragen geworden (lees wederom tusschen de regels: hier hooger dan elders). Maar vooral is er gekomen een meer internationaal aspect inzake belasting. En dan gaat de minister over tot den Volkenbond en diens onderzoek van dubbele belasting en onttrekking aan belasting. Dit is een symptoom van bedoeld internationaal karakter. Ik zal het niet ontkennen. Maar ik vraag: welke belastingregeling is in waarheid internationaal, die, welke alle „woners” treft resp. de „ingezetenen” van welke nationaliteit zij overigens zijn, of de regeling, die als aanvulling het nationaliteitsbeginsel vooropstelt en de Nederlanders wil treffen, waar ter wereld zij zich bevinden? Dit laatste is fiscaal nationalisme en heeft met enig internationaal aspect van het belastingvraagstuk toch wel niets uitstaande! Het is een *nationaal* criterium, dat naast of in de plaats van het wooncriterium, Nederlanders belastingplichtig stelt, onverschillig waar zij in den vreemde toeven. „Het optreden van den Volkenbond” — aldus minister de Geer — „is verder ingegeven door de wenschelijkheid, dat, wordt eenerzijds dubbele belasting voorkomen, anderzijds al datgene bevorderd wordt, wat strekken kan tot een rechtmatige verdeling der lasten van wederopbouw over allen.” Is daarvoor het nationaliteitsbeginsel, als aanvulling, noodig? Wordt het niet langs veel natuurlijker weg bereikt door de belastingen territoriaal te laten, waarbij de Staten in zekeren zin elkaar betalen met gesloten beurs? Er zijn veel vreemdelingen hier gevestigd. Van dezen profiteert onze fiscus. Er zijn eveneens veel Nederlanders in den vreemde. Van dezen profiteren de buitenlandsche fisci. Zijn de andere Staten voor een deel met hun belastingen lager dan wij, wat gaat ons dat aan? In beginsel is dat hun zaak, niet de onze. Alleen, wanneer het gevaar dreigde, wat nu verschillende gemeenten overkomt, nl., dat de gegoeden worden weggetarifeerd, dat er een exodus was naar een of ander fiscaal Land van Belofte, zou er voor ons reden kunnen zijn den toestand te overwegen, waarschijnlijk met het gevolg, dat wij begonnen met de hand in eigen boezem te steken en ons af te vragen, of er *bij ons* alevel iets hapert. Wij zouden uit de Memorie willen vernemen, *hoeveel* Nederlanders in de laatste jaren het land verlaten hebben anders dan als landverhuizers in den technischen zin of om redenen van hun beroep, zoodat grosso modo van belasting- en kapitaalvlucht mag worden gesproken. De Memorie zwijgt omtrent dit voor de motiveering van het ontwerp allerbelangrijkste punt in zeven talen. Ware het aantal groot geweest, het zou vermoedelijk wel zijn genoemd. Misschien zal het Voorloopig Verslag ter zake eenig antwoord uitlokken. Wij mogen echter wel aannemen, dat zij, die om redenen van belasting

„emigreeren” tot de witte raven zullen behooren. Hoevelen kunnen zich losmaken van hun land, ook al zijn zij min of meer gefortuneerd? Men verandert in den regel wel gemakkelijk van gemeente, althans hier is de kans op belastingvlucht bij het opdrijven van belastingen niet gering. In Italië is de successiebelasting afgeschaft. Zijn er Hollandsche families om die reden naar Italië getrokken? Een besluit tot verandering van land resulteert gemeenlijk uit een complex van overwegingen, waarvan de belastingdruk er één is. Zulk een besluit wordt niet gauw en gemakkelijk genomen, de overgrootste meerderheid der menschen is t. a. v. het land hunner inwoning, waar zij geboren zijn en groot geworden, waar zij hun familie hebben, waar hun werkring is of geweest is, waar taal en zeden de hunne zijn, uiterst conservatief. Met name de Hollanders zijn hokvast, de cijfers der emigratie wijzen het ten overvloede uit: ongeveer 3000 personen per jaar.

Men vraagt naar den rechtsgrond der belasting. Hij moet in de nationaliteit gelegen zijn. Doch dan loopt men vast op deze uitzondering, dat de Nederlander, die nimmer binnen het Rijk heeft gewoond, buiten deze belastingplicht is gesteld. Daarmede gaat het criterium wankelen. Nederlanderschap zonder meer stelt dus niet plichtig. De Nederlander moet het Rijk *verlaten* hebben. Stel nu, dat hij alle banden, behalve het Nederlanderschap zelf, verbroken heeft, dat hij geen moveerend goed binnen het Rijk bezit, dat de effecten en andere waarden, welke zijn eigendom zijn, in niet het geringste verband staan tot Nederlandsche ondernemingen of instellingen, dan moet hij op den enkelen grond, dat hij vroeger hier woonde, belasting betalen. Is dat redelijk? Is er niet een groot verschil tusschen den buiten het Rijk wonenden Nederlander, die zijn heele vermogen of een deel er van blijft belegd houden in Nederlandsche waarden en den anderen dito: die alles of bijna alles in het buitenland heeft belegd? Welke belangen, althans economische, heeft hij nog, die door de Nederlandsche rechtsorde worden gediend? En de vrijgestelde Nederlander, die nimmer onzen bodem betrad, kan zeer wel een vermogen hebben, dat door zijn samenstelling in sterke mate Nederlandsch is. Ik besef, dat het wetstechnisch wel niet mogelijk zal zijn die zoo uiteenlopende posities differentieel te behandelen, maar is daarmede niet reeds de geheele regeling veroordeeld?

En dan nog dit: in verband met de beperking tot de inkomstenbelasting c. a. en de successiebelasting c. a. wordt blijkbaar de vraag in de Memorie, of iemand hier belastingsubject heeft te blijven, die dit mede in het buitenland is, even eng opgevat. De Minister toch zegt, naar wij zagen, dat rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid, dat een Staat een inkomstenbelasting heeft tot een miniem bedrag. En dit punt wordt van zooveel belang geacht, dat de Minister vervolgt: „Deze gedachtengang heeft den ondergeteekende geleid tot het voorstel, de Nederlanders, die het Rijk metterwoon verlaten hebben, aan te slaan als woonden zij nog hier te lande”, waarbij dan een aftrek wordt toegestaan voor wat aan een vreemden Staat in gelijksoortige belasting verschuldigd is.

Deze gedachtengang heeft dus de beslissing gebracht. Hij dunkt mij ondeugdelijk, wijl uitgaande van de fictie, dat de Staten allen ongeveer hetzelfde belastingstelsel hebben. Dit is echter geenszins het geval, gelijk iedereen weet. In het eene land overheerschen de indirecte belastingen, als de accijnzen en invoerrechten verre, in het andere land vormen de directe belastingen den fiscaal hoofdschotel. Zoo'n minieme buitenlandsche inkomstenbelasting kan zeer wel gecompenseerd en overgecompenseerd worden door accijnzen, fiscale monopolies, invoerrechten, waarin de Nederlander buiten ons gebied zijn deel meedraagt. Maar daarmede houdt het wetsontwerp, binnen welks gezichtsveld blijkbaar alleen directe belastingen incl. successie- en schenkingsheffingen vallen,

niet in het minst rekening. Een enorm bezwaar, wijl daardoor alle billijkheid — wederom — zoek is geraakt.

De Volkenbond heeft destijds belangrijke rapporten over de double imposition gepubliceerd. Natuurlijk met de bedoeling, middelen te vinden tot bestrijding van dit euvel. Nu zou men zoo meenen: wanneer de Staten één lijn trokken inzake de belasting, waarover ons wetsontwerp het heeft, b. v. allen het territorialiteitsbeginsel aanhingen of allen het nationaliteitsbeginsel volgden, in beide gevallen wellicht met uitzonderingen, die dan ook weer ongeveer gelijk moesten zijn: zoo ware op dit gebied van heffing het noodige tegen dubbele belasting gedaan. Maar wat doet ons wetsontwerp? Het *vermeerdert* het gevaar van dubbele belasting, waar het vroeger niet in die mate bestond. Nederland en Duitschland b. v. huldigen tot nu toe het woon-criterium. Nu gaat Nederland „aanvullen” op de bekende wijze. Daardoor komt een in Duitschland wonende Nederlander in een gevaar van dubbelbelasting, dat hij vroeger niet liep. Want vroeger werd hij door ons met rust gelaten, doch voortaan zal hij den bewijslast dragen van aan te toonen het bedrag, dat hij ten bate van een vreemden Staat in een gelijksoortige belasting moet bijdragen. Vooral in dit „gelijksoortig” zitten haken en oogen, waardoor het bewijs in de oogen der diverse instanties kan tekortschieten. Zoo meen ik, dat dit ontwerp bevorderlijk zal zijn voor wat het afwijst, n. l. dubbele belasting. En wanneer dan de Nederlander, in een land met hoofdzakelijk indirecte belastingen, niets of bijna niets mag aftrekken, dan wordt hij wel niet door *dubbele* directe belastingen gedrukt, doch ondervindt hij onder een andere benaming wel degelijk toch een dubbelen belastingdruk!

Ik zal niet uitvoerig stil staan bij de details der artikelen, alleen voor wat betreft art. 5 er op wijzen, dat de Kroon bevoegdheid krijgt „ter uitvoering van deze wet” van bestaande wetten bij alg. maatregel van bestuur af te wijken resp. deze aan te vullen, voor zoover aangaat voorschriften tot heffing en verzekering van de in de art. 1 en 2 genoemde belastingen. Alleen moet het beroep op den raad van beroep en op den gewonen rechter blijven openstaan. Een niet aanbevelenswaardig procédé. De *wet* behoort van de wet af te wijken en haar aan te vullen, niet de a. m. v. b., door de wet daartoe gemachtigd. Ik zeg niet, dat dit staatsrechtelijk ongeoorloofd is, maar men moet er zuinig mede zijn. En een bijzondere reden, waarom voor dit geval dergelijk systeem wenschelijk zou wezen, wordt niet opgegeven. Art. 7 van het ontwerp regelt de straffen, die bij „gelijke strekking”¹⁾ dezelfde zijn als in de desbetreffende wetten bedreigd, en anders zullen bestaan in hechtenis tot 3 maanden of boete tot f 1000.—. Indirecte dwangmiddelen bevat art. 6. „Zoolang een internationale regeling ontbreekt, zullen personen, die in de vervulling van een uit dit ontwerp voortvloeiende plicht nalatig zijn, dikwijls niet door de normale maatregelen van dwang kunnen worden getroffen”, aldus de toelichting. Waarin die dwangmiddelen bestaan? Den betrokkenen wordt diplomatieke en consulaire behartiging van hun belangen onthouden, ambtenaren van den burg. stand zullen geen uittreksels of verklaringen afgeven, departementen van alg. bestuur, autoriteiten, colleges en ambtenaren zullen geen gunsten verleenen. De Kroon kan dispensatie geven en wat betreft de eerstgenoemde dwangmaatregelen, gaat een „mededeeling” vanwege de Minister van Financiën vooraf.

Deze indirecte dwang is vrij antipathiek. Want hij heeft met de zaak zelve niets te maken. Dit ontwerp doet zien, hoe gevaarlijk macht kan zijn in handen van den Staat. Hij zal de nalatigen wel treffen... op ander terrein. Ook waar die nalatigen in het ongelijk zijn, mag men hen niet treffen in belangen, die

¹⁾ Welk een vaagheid en dat op het gebied van het strafrecht!

buiten het geval in quaestie zijn gelegen. Van verre doet het denken aan den „ingelegden krijgsman”, die vroeger de onwillige belastingbetalers tot rede moest brengen! Ik geloof, dat de diplomatieke en consulaire dienst, de burgerlijke stand, de departementen enz. enz. te hoog staan, om voor den fiscalen wagen te worden gespannen. Zij hebben hun diensten te verleenen alleen onder voorwaarden, die met het belang verband houden, waarop die diensten betrekking hebben. Wanneer straks — het zal toch eindelijk wel eens gebeuren — de pasdwang wordt afgeschaft in verschillende landen, vervalt het belangrijkste der indirecte middelen. Of zou met het oog hierop de pasdwang behouden blijven?! Dat ware een nieuwe vertroebeling.

Ik voorzie, dat veel Nederlanders in den vreemde, die niets van het vaderland bespeuren dan aanslagen in de belasting, den band der nationaliteit zullen verbreken. Een politiek, die dit gevolg heeft, verdient m.i. geen aanbeveling. Wie dezen stap niet doet, kan het territoir niet betreden zonder met den straf-rechter kennis te maken. Ook dit kan, niet alleen voor den betrokkene, doch wel degelijk voor onze nationale gemeenschap, nadeel beteekenen. Wie in het buitenland leeft, gevoelt zich evenveel losser van de Nederlandsche wetgeving als hij zich meer gebonden voelt aan die in het land zijner inwoning. Dat is niet dan natuurlijk. Maar dan kan men ook niet zeggen, dat het geen verlies zou zijn, wanneer dergelijke onwilligen rechtens of feitelijk den band doorsnijden, die hen nog aan Nederland hecht. Ik kan in dezulken geen „misdadige” elementen zien. De schuld, die er zijn mag, ligt m.i. meer bij de wet dan bij hen. Wij moeten alles doen wat in ons vermogen ligt, om de Nederlanders in den vreemde voor onze nationale gemeenschap te behouden. Fiscale belangstelling, die hen volgt als een nieuw soort statutum personale, lijkt mij geschikt het omgekeerde uit te werken.

Niemand weet, wat de belasting op zal brengen. De minister doet daartoe geen poging. Ik ben overtuigd, dat de akeligheid, welke haar aankleeft, omgekeerd evenredig zal zijn aan de (luttele) opbrengst. Rechtsgevoel? Billijkheid? Maar sedert wanneer stelt Nederlanderschap zonder meer belastingplichtig? Het alom aanvaarde territorialiteitsbeginsel — Amerika is nu eenmaal een excentriek land — toont m.i., dat men sedert jaar en dag de billijkheid bevredigd achtte bij het woon-criterium.

Wie, buiten het Rijk, in de belasting van het ontwerp meedraagt, draagt slechts in een deel van alle lasten bij. Toegegeven, dus dat spreekt wel vanzelf. De resterende bedragen zal hij wel in een of anderen vorm aan den fiscus van den vreemden staat kwijt raken! Mijn rechtsgevoel zegt mij, dat wie zich heeft los gemaakt uit een bepaalde volkshuishouding, niet verplicht kan worden tot de instandhouding van dezen verder bij te dragen. Hij is „umgesattelt”. Met onze rechtsorde, ons onderwijs, onze defensie, onzen waterstaat, onze sociale wetgeving, onze volkshuisvesting enz. enz. heeft hij niets meer te maken. Steunen belastingen op de idee van „generelle Entgeltlichkeit”, dan vraag ik, waar hier de algemeene tegendienst is voor het belasting betalen? Steunen belastingen op burgerplicht (Cort van der Linden), dan meen ik, dat de Nederlander in den vreemde, die uit onze volkshuishouding is getreden, zich tot den Nederlandschen Staat verhoudt als twee gehuwden na scheiding van tafel en bed: de vorm moge blijven, het wezen is weg.

H. W. C. BORDEWIJK.

DE ECONOMISCHE CONFERENTIE.

De belangrijkste conferentie, die tot nu toe van den Volkenbond is uitgegaan, is binnen de drie weken afgeloopen, met een spoed, corresponderend aan de waarde, die de tijd voor de overgrote massa der deel-

nomers heeft. Want voor de eerste maal bestond een groote Volkenbondsvergadering overwegend uit mannen van zaken, niet uit regeeringsvertegenwoordigers. Dat maakte er zoowel het zwakste punt als de kracht van uit; en meer kracht dan zwakheid was er in gelegen, als ik wel zie. Deze delegaties bonden weliswaar geen regeeringen, maar zij hadden dan ook de volle bevoegdheid, regeeringen te critiseeren. En zij zouden niet naar Genève gezonden zijn, wanneer de regeeringen niet zelve een sterke behoefte aan critiek gevoeld hadden. Dat is het punt, dat ons het recht geeft te verwachten, dat de resoluties der conferentie niet de stem eens roependen in de woestijn zullen zijn, maar dat zij gehoor zullen vinden, dat zij iets zullen uitwerken.

Deze resoluties zijn een symptoom, een uiting van een geest, die thans algemeen is geworden. Daarom is de conferentie ten slotte zulk een succes geworden, — want als zoodanig beschouw ik haar resultaten —; wat te merkwaardiger is, wanneer men bedenkt, dat zij een geheel andere richting heeft ingeslagen, dan de bedoeling is geweest van degenen, die het initiatief genomen hebben. De conferentie had voor het overgrote aantal der deelnemers, en voor het groote publiek, één hoofddoel: handelsbelemmeringen uit den weg te ruimen, in de richting van den vrijhandel te gaan. De bedoeling van den „vader der conferentie”, van Loucheur, was geheel anders, al was dat uit den oorspronkelijken opzet niet te bespeuren.

In de zesde Assemblée, die in September 1925 vergaderde, kwam de Fransche delegatie met het voorstel voor een economische conferentie. Het werd gemotiveerd door een beroep op de noodwendigheid van den vrede, „convaincue que la paix économique contribuera grandement à assurer la sécurité des peuples.” Het doel was, de economische moeilijkheden te onderzoeken, die het herstel van de algemeene welvaart belemmeren, en de beste middelen te vinden om die moeilijkheden te overwinnen en conflicten te vermijden.

Vanzelf gingen de gedachten van den beschouwer van dit program naar invoerverboden en tariefmuren. Maar hoe meer de conferentie naderde, hoe meer het begon door te schemeren, dat de heer Loucheur zelf aan gansch andere dingen gedacht had. Duidelijk kwam het uit in zijn Berlijnsche rede. „Tariefverlaging was voorloopig niet noodig en niet mogelijk, maar er begon zich een internationale samenwerking op nieuwen voet af te teekenen, door de onderlinge toenadering der groote kartels. Deze nieuwe samenwerking zou in de plaats komen van de oude arbeidsverdeling, en zou ten gevolge hebben, dat de tarieven verlaagd konden worden, omdat zij in den nieuwen toestand overbodig zouden zijn geworden. Voor een onderneming, die een internationale eenheid is, zijn tarieven uit den aard der zaak een overbodige maatregel”. Dit waren, als ik mij goed herinner de leidende gedachten uit die redevoering. Wat Loucheur daarmee wel in de eerste plaats op het oog gehad zal hebben, heeft de heer Colijn in zijn interview aan de te Genève aanwezige journalisten duidelijk in het licht gesteld. De te kwader ure door het vredesverdrag van Versailles gescheiden kolen en ijzer moesten op deze wijze weer bijeengebracht worden. Er moest een internationaal kartel, niet alleen tot stand komen, maar ook van staatswege aangemoedigd en gesteund worden.

Dat moest dus de hoofdschotel der conferentie worden. Hoe geheel anders is het uitgekomen. . . . gelukkig. Want hier was men inderdaad met den Franschen slag te werk gegaan. Het is toch even oppervlakkig om een socialistische staatsgedachte toegedaan te zijn, op den eenvoudigen grond, dat er wel iets tegen den tegenwoordigen socialen toestand en wel iets vóór een vaderstaat aan te voeren is, als op een staatskartel aan te sturen, omdat de samenwerking op het oogenblik tusschen zekere productietakken te wenschen overlaet.

Het kartelvraagstuk is in ieder opzicht een der

moelijkste, dat bestaat, en er is geen sprake van, dat het rijp zou zijn voor een oplossing in den geest van Loucheur. De gevolgen van zulk een oplossing zouden niet te overzien zijn. En ik zelf ben dan ook naar Genève gegaan, met de vaste overtuiging, dat er op het gebied der industrie ter conferentie niet veel meer te doen zou zijn, dan onbekookte plannen tegen te houden — maar dat er zeer belangrijk werk te verrichten zou zijn op het gebied der handelsbelemmeringen; en ik ben in die verwachting niet teleurgesteld.

Zowel de conferentie van Brussel als die van Genua hebben iets gedaan om de vrijheid van den handel te vergrooten, maar uit den aard der zaak kon dat niet veel zijn. De Brusselsche conferentie was in hoofdzaak een monetaire conferentie, de economische samenwerking was toen nog te veel toekomstmuziek. De conferentie van Genua was een politieke conferentie, ook toen nog was de economie bijzaak.

Zoo min als te Brussel of te Genua is er te Genève iets nieuws gezegd. De beteekenis van conferenties is zeker niet, dat zij nieuwe waarheden in het licht stellen. Hunne beteekenis is zuiver psychologisch. Wat de wetenschap sedert tientallen jaren geleerd heeft, begint, stapje voor stapje, door te dringen tot de groote menigte, en dan is de tijd daar, dat de regeeringen ook een stap verder kunnen doen. Deze conferentie was een groote *verkenning* op het gebied van de verlaging der tarieven.

En de heer Loucheur moest het tegen een Europeesche communis opinio afleggen, en de Fransche delegatie heeft *bonne mine à mauvais jeu* moeten maken. Wat er precies gebeurd is kan men slechts raden, maar toen in de algemeene debatten duidelijk gebleken was, dat eigenlijk niemand aan „kartels” dacht, en iedereen aan „tariefverlaging” — het was de eenige maar dan ook groote beteekenis van dit overigens wel wat overdadige vierdaagsche woordfestijn — toen, zoo veel is bekend geworden, heeft de heer Serruys een uitstapje naar Parijs gemaakt. De heer Serruys is voor Frankrijk wat Trendelenburg voor Duitschland is, en Schüller (alle drie waren te Genève aanwezig) voor Oostenrijk; hij leidt de onderhandelingen voor het sluiten van handelsverdragen. Serruys is in het Genève van den Volkenbond een man van groot gewicht, en hij was in de handelscommissie een op den voorgrond tredende en voor Frankrijk de leidende persoonlijkheid. En men had dus reden om aan te nemen, dat de heer Serruys niet naar Parijs ging om een familiebezoek te brengen.

De economische conferentie was een Fransche conferentie; daarmee in overeenstemming was het, dat de heer Serruys in de commissie kwam met een voorstel, dat als leidraad bij het opstellen der resoluties gediend heeft. En nu hebben die discussies gelijk van zelf spreekt, niet uitsluitend over de hoofdzaak geloopt, er zijn tal van detailpunten van meer en minder gewicht langdurig aan de orde geweest. Ik noem slechts de beroemde of beruchte, al naar men het nemen wil, clausule der meest bevoorrechte natie; de nomenclatuur der tariefwetten, en hunne toepassing; en er is ook heel wat in het oorspronkelijke concept van den heer Serruys gewijzigd, maar er is één punt geweest, dat aan belangrijkheid als punt van geschil alle andere overtroffen heeft. De bekende redacteur van „The Economist”, Layton, heeft dan ook goed gevonden aan het eind der debatten, toen de conclusies in de handelscommissie vastgesteld waren, dit punt als het principieele punt vast te nagelen, en te kennen te geven, dat Frankrijk op dit punt had moeten toegeven; en Layton deed het op een wijze, die een dichterbij gedelegeerde aanleiding gaf in een punt dicht op te merken (de conferentie is rijk aan dit genre geweest!), dat de heer Layton „Spitzen”, als „ulevelen” kon toedienen. Dit punt nu was het volgende. De heer Serruys had in zijn eerste „recommandation” gesteld, dat iedere staat zich het recht moest reserveeren een zekere bescherming aan zijn

producten te geven, die echter beperkt moest worden „à la compensation des conditions plus favorables de production ou du régime plus avantageux des prix dans le principal pays concurrent”.

Deze stelling over de noodzakelijkheid van de gelijkmaking der voortbrengingsvoorwaarden, die de principieele bodem onder het protectionisme legt, is na fellen strijd teruggenomen.

Even verheugend als merkwaardig acht ik het, dat een dusdanige theoretische kwestie op een statenconferentie van zooveel belang werd geacht en dat de overwinning aan de zijde van de principieele bestrijders van het protectionisme bleef. Want voor de praktijk heeft zij niet veel directe beteekenis; zolang men niet kloekmoedig ieder beschermend recht overboord werpt, zal practisch iedere beschermende maatregel met de gelijkmaking der productiematregelen schermen; des te grooter is de *indirecte* beteekenis van het geschil; het markeert een stap voorwaarts in den strijd tegen de tarieven.

Uit den uitslag van den strijd toch blijkt, dat de meerderheid aan de zijde van den vrijhandel stond. En zoo men niet verder kon gaan, zoo men niet in de resolutie heeft kunnen opnemen, een considerans, die de uiteindelijke wenschelijkheid van het vervallen van alle rechten uitsprak, zooals ik persoonlijk gaarne gezien zou hebben, dan lag dat vooral daaraan, dat de resoluties eenstemmig moesten worden aangenomen, en dat een enkel land, op welks instemming men prijsstelde, dus reeds in staat was, een zekere formulering tegen te houden. Het waren vooral de Vereenigde Staten, dié hier hun veto uitspraken, daargelaten of dit veto enkele andere landen niet zeer te pas kwam.

Deze geheele loop van zaken, en speciaal de houding van Amerika, hebben weer een schel licht doen vallen op de inconsequente positie van den protectionist. De Amerikaansche afgevaardigden toch hebben niet nagelaten, er het oude Europa op te wijzen, hoe fataal — voor Europa! — de douanemuren zijn! Wat voor Amerika kan, zoo leerden zij, door de uitgestrektheid van zijn gebied, door de veelzijdigheid van zijn hulpbronnen, dat kan niet voor de kleine landen van Europa. Voor Amerika is juist de grootte van het gebied binnen zijn tariefmuren het groote voordeel.

Maar daarmee wordt dan toch toegegeven, dat de tariefmuren een economisch nadeel zijn, dat alleen te dragen valt, zoo het door de omstandigheden gereduceerd wordt. Protectie versterkt de productie of ze doet het niet. In het eerste geval kan zij geen nadeel voor een klein gebied zijn. Volgens de Amerikaansche stelling moet er dus een andere reden voor protectie zijn dan economische versterking; dat kan dan niets anders zijn dan de wenschelijkheid van autarkie. Maar waarom kan deze wenschelijk zijn, wanneer zij economisch nadeel oplevert? Er blijft hier niets over als het militaire motief, maar dat hebben wij niet gehoord; het had op deze conferentie, die er inderdaad eene van ontwapening was, ook wonderlijk aangedaan.

Spreekt de resolutie der conferentie zich dus niet principieel voor vrijhandel uit, geeft zij zelfs uitdrukkelijk te kennen, dat de conferentie zich ten opzichte hiervan geen partij stelt, overigens gaat zij eigenlijk verder dan men ten stoutste had kunnen verwachten. Want men moet nu eenmaal de en psychologische en werkelijke hinderpalen, die een opruiming van alle tariefbarrières in den weg staan, niet gering schatten. Ik laat daar de egoïste, de belangen-motieven, omdat zij geen rol *mogen* spelen bij eenige regeering. Maar er zijn allereerst twee moeilijkheden van groot belang en van concreten aard. De tegenwoordige productie is opgebouwd op een basis, waarvan de douanerechten een belangrijken factor vormen. De gemeenschap is op den duur ongetwijfeld gebaat bij opruiming der rechten, maar tal van productietakken zouden er ernstig door geschaad worden, ten koste van

groot kapitaalverlies. Des te ergerlijker is de voortdurende verhooging der tarieven. Zij brengt een gelijksoortig nadeel teweeg, en schaadt daarbij ook nog de gemeenschap als geheel, en des te ernstiger, omdat iedere stap terug weer nieuwe schade aanricht.

Een tweede moeilijkheid ligt in het fiscale karakter, dat ieder beschermend recht draagt, voor zoover het niet prohibitief werkt. Het is zeer de vraag of men in het algemeen de indirecte belastingen tot hun recht zou kunnen laten komen zonder invoerrechten, die tegelijk een beschermende werking hebben; en zeker zou het fiscale bezwaar tegen het doen verdwijnen van bestaande rechten ongemeen groot zijn.

Deze beide bezwaren gelden dus algeheele en snelle opheffing van alle invoerrechten. Zij vormen echter tegelijk een aanklacht tegen verhooging van rechten, en laten het vrijhandelsbeginsel, dat zich tegen bescherming als zoodanig richt, onaangetaast.

Sterker nog werkt misschien het psychologische bezwaar. Het is voor ieder, die niet theoretisch geroutineerd is, uitermate moeilijk, alle sluipaden der protectionistische dialectiek met een 'critisch oog af te speuren; daarom werkt in den regel een zeker gevoel, en komt men niet verder, dan tot de overtuiging, dat tot zekere hoogte, invoerrechten een nadeel zijn. Wat boven dat niveau gaat wordt dan met het epitheton „buitensporig”, „excessief” aangeduid en veroordeeld. Maar waar het buitensporige begint, en waarom, wanneer rechten eenmaal een voordeel zijn, zij op een bepaald punt beginnen een nadeel te zijn, dit verneemt men niet. Hier zal, naar het mij voorkomt, de critiek der tegenwoordige handelspolitiek een goed uitgangspunt voor verderen strijd vinden. Het is zeer goed mogelijk, dat een bepaalde maatregel alleen tot zekere hoogte goed werkt, (een voor de hand liggend voorbeeld is de steun uit publieke kassen) maar het moet dan ook beredeneerd kunnen worden, waarom dit het geval is. Dit gebeurt nu niet alleen niet, maar zoodra men tot uitwerking der denkbeelden komt, blijkt het integendeel juist altijd, hoe verward de begrippen zijn. Ook ditmaal deed zich menig geval daarvan voor, en is nog in den tekst der resoluties, zoo dan al niet opvallend, toch aanwezig. Een enkel voorbeeld:

Nadat de resolutie geproclameerd heeft, dat het oogenblik gekomen is om een eind te maken aan de verhooging van invoerrechten, en zich in de tegenovergestelde richting te oriënteren,

en aanbevolen heeft, dat de staten onmiddellijk maatregelen zullen nemen om de tolmuren, voorzover zij een ernstig beletsel voor het economisch leven zijn, weg te nemen, of te verlagen;

spreekt zij de wenschelijkheid uit, dat de Volkenbond uitgenoodigd zal worden tot een onderzoek op de basis der door de conferentie uitgesproken beginselen. Dat onderzoek, zoo gaat de tekst der resolutie dan door, moet ten doel hebben, den internationalen handel aan te moedigen... op een rechtmatige (equitable) basis, d.w.z. door tegelijk rekening te houden met de rechtmatige (juste) belangen van productie en arbeid, met het oog op een normale belooning; en met die van den verbruiker, met het oog op de vergroting van zijn koopkracht. Ziehier alle misverstanden die samenzweren tegen den vrijhandel, opeens in een nutshell bijeen. Het belang van den handel tegenover dat van de productie; het belang van de productie tegenover dat van den verbruiker. Vergeefs had Prof. Cassel in den aanvang van het openbare debat in een uitnemende rede uiteengezet, dat consumptie en productie één zijn. En consequent in de dwaling uitte dan ook met een wanhoopsgebaar de heer Trendelenburg de tegenwerping, dat het heel mooi was, en dat hij het daarom maar door zou laten gaan, maar dat het onmogelijk was, al die belangen tegelijk te behartigen. Het zal dan ook nog geen kleinigheid zijn, het onderzoek van den Volkenbond in de goede richting te houden. Daar zal de theoretische stelling aan-

gedurfd moeten worden: de koopkracht der bevolking is er niet voor handel en productie, maar handel (en verdere) productie zijn er voor de koopkracht der bevolking.

Intusschen, alle indrukken samengevat, moeten wij zeer tevreden zijn met de op dit gebied bereikte resultaten. De bovendien meening was deze, dat de invoerrechten onmiddellijk en sterk moeten worden verlaagd in vele landen. Zoo ging dan de man, die over het nieuwe sterk verhoogde Fransche tarief onderhandeld heeft met Duitschland, met deze resolutie, waaraan hij zijn stem gegeven heeft, in den zak naar Parijs terug. Op zichzelf al een uiterst merkwaardig resultaat. Ik ben dan ook geneigd met den heer Layton te meenen, dat wij inderdaad aan een keerpunt gekomen zijn, zooals de geschiedenis der tariefpolitiek er al meer te zien heeft gegeven. En dat dit bereikt is, kan voor Nederland in het bijzonder een reden van rechtmatigen trots zijn. Want naast den verdienstelijken Economist-redacteur heeft niemand aan dit resultaat groter aandeel gehad dan de heer Colijn. Hij is het geweest, die met taai volharding en een onverzettelijken wil de lijn heeft weten te doen volgen, die hijzelf getrokken had. Dit feit is ook zoo algemeen erkend, dat in den persoon van Colijn Nederland zeker nog een belangrijke rol bij de verdere afwerking van het door de conferentie opgestelde program zal spelen.

E. C. V. DORP.

WERKTIJDENBESLUIT VOOR WINKELS EN WINKELSLUITINGSWET.

Zooals men uit de bladen heeft kunnen vernemen, heeft eenigen tijd geleden de middenstandsraad aan Z.Exc. den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid praeadvies uitgebracht inzake een voorontwerp werktijdenbesluit voor winkels en een voorontwerp winkelsluitingswet. Het is algemeen bekend, dat de minister daarna omtrent beide voorontwerpen advies heeft gevraagd aan den Hoogen Raad van Arbeid, en dat de Hooge Raad van Arbeid een subcommissie van advies heeft benoemd, die beide voorontwerpen in studie heeft genomen.

De samenstelling dezer commissie, zooals uit mededeelingen in de bladen blijkt, biedt zoowel aan werknemerszijde als aan werkgeverszijde voldoende waarborgen, dat de problemen in kwestie uitvoerig onder de oogen zullen worden gezien.

Waar dus het vraagstuk eener wettelijke regeling der arbeidstijden voor winkelpersoneel alsmede der winkelsluiting thans weer in het brandpunt der belangstelling is geplaatst, waar over het geheele land duizenden middenstanders en talrijke groot-winkeliers eenerzijds en duizenden winkelbedienden anderzijds met belangstelling uitzien naar de dingen, die op dit gebied komen zullen, is eene nadere beschouwing van eenige hoofdpunten, welke met beide wettelijke regelingen ten nauwsten zijn verbonden, zeer zeker op hare plaats.

Vooreerst mag de vraag worden gesteld, of de motieven, welke de regeering gedurende de afgelopen zeven jaren hebben genoopt, niet tot invoering der arbeidswet in het winkelbedrijf over te gaan, thans hebben opgehouden te bestaan. Het is bekend hoe, bij de begroting van arbeid, herhaalde malen in de afgelopen jaren, als de hier bedoelde hoofdmotieven door de regeering werden naar voren gebracht: de ongunstige economische toestanden der bedrijven en de groote kosten welke door uitbreiding der arbeidsinspectie zouden ontstaan; welk laatste motief vooral zwaar woog in den tijd, dat nog druk werd gewerkt aan het herstel van 's Rijks financiën.

Of nu deze motieven thans niet meer gelden, wordt van verschillende zijden in twijfel getrokken. Het is een niet te miskennen feit, dat de economische toestand in het winkelbedrijf, ook thans nog zeer critiek mag worden genoemd. Voor wien aandachtig beluis-

tert hoe allerwege in den lande de groote meerderheid der winkelbedrijven, vooral onder de klein- en middenbedrijven, zich slechts wankelend kan staande houden in den strijd om het bestaan, lijdt het geen twijfel of een verzwareing van lasten, hoe gering ook, kan voor velen hunner, onder omstandigheden, zeer fataal worden.

Anderzijds moet echter worden overwogen, hoe het moment, waarop eene wettelijke regeling van winkelarbeid aan de arbeiders in het vooruitzicht werd gesteld, reeds acht jaren in het verleden ligt; hoe in vele plaatsen inderdaad, nog misstanden op het gebied van winkelarbeid voorkomen en hoe uit dien hoofde het begrijpelijk is, dat van werknemerszijde stemmen opgaan om eindelijk tot invoering der arbeidswet over te gaan. Wij zijn dan ook van meening, dat, bijaldien deze ook maar eenigszins binnen de grenzen der mogelijkheid ligt, eene invoering der arbeidswet in het winkelbedrijf zeer ernstig dient te worden overwogen.

Men zal echter daarbij nauwgezet moeten streven naar een zoodanigen vorm, waarbij, terwijl het beginsel, in de wet neergelegd, niet wordt aangetast, toch eene zeer groote mate van soepelheid in de arbeids- en rusttijdenregeling zal worden verkregen. De lasten zullen daardoor voor de winkelbedrijven tot een minimum kunnen worden beperkt. Redelijkerwijze is, vooral met het oog op de economische situatie der winkelbedrijven, hiervoor alles te zeggen. Een zoodanige soepelheid zal bovendien niet in de laatste plaats aan de verwachte resultaten ten goede komen.

Wat nu betreft de kosten, welke voor het land uit de invoering der Arbeidswet in het winkelbedrijf zullen voortspuiten, zijn wij van meening, dat, bijaldien deze tot op zekere hoogte recht evenredig mogen worden geacht aan den omvang van het te controleren terrein, deze kosten vrij aanzienlijk zullen zijn en wel in hoofdzaak vanwege de noodige uitbreiding der arbeidsinspectie. Het is zeer de vraag of deze controle naar verhouding niet veel kostbaarder zal zijn, dan de controle op de naleving der Arbeidswet in fabrieken en werkplaatsen en wel vanwege het groot aantal te controleeren bedrijven. Neemt men bijv. de stad Amsterdam, en overweegt men daarbij dat in 1925, volgens de gemeentelijke statistieken, in deze stad 22.496 winkelbedrijven bestonden, terwijl dit aantal nog steeds is toegenomen; neemt men verder aan, dat slechts 40 pCt. onder het werktijdenbesluit zullen vallen, dan kan men zich een denkbeeld vormen van de activiteit die zal moeten worden ontplooid om de naleving der wet te controleeren. De organisaties der werknemers hebben het denkbeeld wel eens naar voren gebracht, bij deze controle behulpzaam te mogen zijn. Dit ware een stap in de verkeerde richting. Het is bekend, hoe een voormalig minister van arbeid dit denkbeeld dan ook van de hand heeft gewezen. Wil men bij de naleving dezer wet, eenmaal ingevoerd in de winkelbedrijven, deugdelijke controle uitvoeren, dan zal men een uitbreiding der arbeidsinspectie moeten tot stand brengen. Deze laatste overweging leidt ons vanzelf tot het vraagstuk der noodzakelijkheid eener samenkoppeling van werktijdenbesluit met eene winkelsluitingswet. Deze noodzakelijkheid wordt vrij algemeen erkend. Een eerste motief hiervoor is gelegen in de verwachting, dat de invoering eener over het geheele rijk geldende winkelsluitingswet de controle op de naleving der Arbeidswet eenvoudiger en gemakkelijker zal maken.

Naast dit motief zijn er echter nog andere motieven die pleiten voor eene gelijktijdige invoering van beide regelingen. Zoo zal door de invoering van een werktijdenbesluit, eene bevoorrechte positie worden geschapen voor het kleinbedrijf, werkende met eigen krachten.

De winkelier die werkt met vreemd personeel, zal zijn winkel niet zoolang geopend kunnen houden, omdat hij zich beperkt ziet door den verkorten arbeidstijd van zijn personeel.

De kleinwinkelier echter zal zijn bedrijf zoolang geopend kunnen houden als hij zelf wil, daarom is het noodzakelijk, dat de wetgever, die deze bevoorrechtiging in het leven riep, deze ook weer opheft, hetwelk hij, althans tot op zekere hoogte, kan doen door een algemeen sluitingsgebod. Nog een ander motief voor de samenkoppeling der beide regelingen is gelegen in het feit, dat het werktijdenbesluit de positie van den patroon-winkelier in kleine en middenstandsbedrijven zal verzwaren doordat de arbeid, die aan de bedienden wordt onthouden, zich zal verschuiven naar den patroon. En nu is juist hier te lande reeds vijftien-twintig jaar geleden het denkbeeld eener winkelsluiting naar voren gebracht, als een noodzakelijk middel om naast den winkelbediende, den patroon-winkelier zelf tegen overmatigen arbeid te beschermen. Eene verkorting der werktijden van het personeel beteekent dus maar half werk zoolang de moedere arbeid; daardoor voor den patroon-winkelier ontstaan, niet tegelijkertijd door een winkelsluitingswet wordt geëlimineerd.

Nu moge waar zijn, dat het vraagstuk eener wettelijke regeling der winkelsluiting, na de totstandkoming der Arbeidswet, gedeeltelijk een ander aspect heeft gekregen, doordat de bedienden dan door een winkelsluitingswet niet meer behoeften te worden beschermd, het blijft niettemin waar, dat de bescherming van den patroon-winkelier tegenover de overdreven eischen van het publiek ook thans nog in de winkelsluitingsregeling blijft neergelegd, en juist daardoor nog eene grootere beteekenis heeft verkregen naarmate de bescherming van den bediende verzwareing van arbeid voor zijn patroon zou beteekenen.

Dit geldt natuurlijk niet voor de groot-winkelbedrijven, waar de patroon zelf in den eigenlijken winkelarbeid geen aandeel meer heeft. Voor deze bedrijven echter geldt wel de ongelijke concurrentie, welke door een werktijdenbesluit in het leven zal worden groepen. Om deze reden dan ook kunnen de groot-winkelbedrijven met het volste recht op samenkoppeling der beide regelingen aandringen.

Nu is wel eens beweerd, dat de plaatselijke gemeenteverordeningen in dezen toestand reeds voorzien. Niet te ontkennen valt echter, dat dit slechts zeer onvolledig en op zeer gebrekkige wijze kan geschieden. Het is bekend, hoe er nog talrijke gemeenten zijn, die geen sluitingsverordeningen hebben ingevoerd, en hoe de verordeningen der gemeenten, waar dit wel het geval is, zoo sterk uiteenloopen, dat van eenige uniformiteit haast niet kan worden gesproken.

Het is dan ook zeer twijfelachtig, of de gemeentelijke verordeningen, zooals die thans gelden, in dit opzicht op één lijn kunnen worden gesteld met een algemeene rijkswet betreffende de winkelsluiting.

Het is hier de plaats nader een paar economische consequenties onder de oogen te zien. Op grond van de verschijnselen, welke men reeds heeft kunnen constateeren in plaatsen waar eene algemeene sluitingsverordening werd ingevoerd, kan men zeggen, dat een algemeen vervroegd sluitingsuur stimulerend werkt op de vestiging van nieuwe winkelhuizen, terwijl het 't debiet van de bestaande winkelzaken in dalende richting stuurt. Wat toch is het geval? Door het vervroegd sluitingsuur is de tijd, die de huisvrouw, na de thuiskomst van den man, nog rest om haar inkoop te doen, vrij beperkt geworden en ziet zij zich genoodzaakt die inkoop in een steeds enger wordend rayon harer woning te doen. Dit feit heeft de behoefte doen ontstaan aan winkels, in buurten, waar men deze anders nooit zou hebben gevestigd. Voor het kleinbedrijf beteekent dit een steeds groeiend aantal concurrenten, voor het grootbedrijf beteekent dit de noodzakelijkheid een steeds wijscher net van filialen te vestigen. Een en ander heeft tot gevolg, dat het distributieapparaat, waarlangs de economische goederen naar de gemeenschap vloeien, zwaarder wordt, aanzienlijke kapitalen absorbeert, en een stijgend aantal

arbeidskrachten doet overgaan van den direct productieven arbeid naar den distributieven handel. Uit een en ander volgt eenerzijds sterke ontwikkeling van het kleinbedrijf, anderzijds sterke ontwikkeling van het grootbedrijf, beide echter ten koste van het middenstandsbedrijf, terwijl verder huren en prijzen voor winkelhuizen, ten gevolge der groote vraag naar deze objecten, fabelachtig stijgen.

Niemand zal ontkennen, dat een en ander op den duur zijn invloed moet hebben op de prijzen. Nu worden deze in laatste instantie veelal wel bepaald door de wereldmarkt, doch de detailprijzen volgen de wereldmarktprijzen steeds langzaam en met een bepaalde marge, eene marge, die in niet geringe mate wordt bepaald door de vaste kosten van elk bedrijf.

Verder zal een werktijdenbesluit voor winkels ongetwijfeld hier en daar zijn invloed hebben op de loonen. Naar men zoo links en rechts beluisteren kan, is de mogelijkheid niet uitgesloten dat hier en daar zal worden getracht de kosten, verbonden aan het in dienst nemen van meerder personeel gedeeltelijk af te wentelen op de bestaande loonen. De druk der tijden zal aan deze neiging wel niet vreemd zijn.

Ten slotte zij hier nog gezegd tot lof der beide voorontwerpen, dat zeer ernstig is gestreefd, al is het dan ook niet op alle punten met even gelukkig resultaat, naar eene groote soepelheid. Deze soepelheid is vooral gezocht in mogelijke afwijkingen, voor wat betreft de Arbeidswet, door arbeidsinspecties, al of niet met machtiging van den Directeur-Generaal van den Arbeid, respectievelijk door den Minister, en voor wat betreft de winkelsluitingswet, door de gemeenteraden, onder goedkeuring van de Kroon, toe te staan.

Bij de groote verscheidenheid van belangen mag men verwachten, dat de verzoeken om afwijkingen legio zullen zijn en dat het in zeer vele omstandigheden zijn nut kan hebben, indien eene commissie van advies in het leven wordt geroepen, welke den Minister inzake afwijkingen van het werktijdenbesluit zal kunnen adviseeren. Eene zoodanige commissie van advies zal moeten worden samengesteld uit vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers. Het komt ons voor, dat een zoodanige commissie bij de praktische uitvoering zeer veel nut zal kunnen hebben. Voor wat betreft de afwijkingen van de winkelsluitingswet, zal eveneens een commissie van advies in het leven moeten worden geroepen, bestaande uit deskundige belanghebbenden, welke commissie van advies zal kunnen dienen ten aanzien van de verordeningen, welke krachtens de winkelsluitingswet, onder Koninklijke goedkeuring, kunnen worden uitgevaardigd. De zeer verregaande mogelijkheden, neergelegd in artikel 7, eerste lid van het voorontwerp winkelsluitingswet, welks bepalingen het mogelijk maken langs de gemeentelijke verordeningen wederom bepaalde belangen den voorrang te geven, maken eene commissie als hier voorgesteld, dubbel wenschelijk.

F. J. CLAES.

MAATREGELEN BETREFFENDE DEN HARINGUITVOER.

Den 13en Mei jl. is een wetsontwerp ter voorkoming van misbruiken in den uitvoerhandel van haring ingediend.

Hiermede begeeft de Regeering zich op denzelfden weg, dien Karel V gevolgd heeft, toen hij in 1519 ter bestrijding van de „groote ongeregeltheden en de gebreken in de hanteringe en de neringe van den harinck” zijn „ordonnantie van den harinck” uitvaardigde, en keert zij terug tot het systeem, dat eeuwenlang onze visscherij-wetgeving heeft beheerscht.

Het beginsel is hetzelfde, dat ten grondslag ligt aan de maatregelen, welke ter bescherming van de reputatie in het buitenland van onze ansjovis, boter en kaas zijn genomen, nl. dat de welvaart van een belangrijke tak van bedrijf een landsbelang is. Is die welvaart af-

hankelijk van den afzet van een product in het buitenland en wordt deze afzet belemmerd door handelspraktijken, welke den goeden naam van dit product schaden, dan is het dus ook een landsbelang, aan die handelspraktijken een einde te maken.

Dat de verkoop van onze haring in het buitenland moeielijkheden ondervindt door misbruiken in onzen haringhandel, valt niet te betwijfelen. Hetgeen de Regeering daaromtrent in de toelichting van haar ontwerp mededeelt, is overtuigend genoeg. De wenschelijkheid van het nemen van maatregelen kan dan ook moeielijk bestreden worden. Nederland is trouwens het eenige van de landen, welke voornamelijk haring voor export produceeren, dat zich in deze onthoudt.

Uit de geschiedenis van onze haringvisscherij blijkt, dat de opvattingen op dit punt in den loop der eeuwen herhaaldelijk wijzigingen, soms van zeer ingrijpenden aard, hebben ondergaan, en ook heeft men in andere landen op zeer verschillende wijze het vraagstuk pogen op te lossen.

„Een voornaam punt van verschil schuilt in de vraag, in hoeverre de regeling berust op een beperking van de handelsvrijheid. Eeuwenlang heeft men zich over die vraag niet warm gemaakt en deinsde men niet voor den meest krassen dwang terug. In de negentiende eeuw brak zich echter een andere geest baan en in 1857 werd aan den dwang een einde gemaakt. Niet evenwel aan de bemoeiingen van den Staat met den haringhandel; deze duurden voort tot 1878, toen de wetgever zich feitelijk geheel van dit terrein terugtrok.

Alle regelingen, welke bestaan hebben en nog bestaan, stemmen in één opzicht overeen, nl. dat zij voorschrijven het aanbrenge van een merk op de tonnen of andere verpakkingsmiddelen der haring, ten teeken, dat haring en verpakking aan bepaalde eischen voldoen. Dit merk dient als waarborg voor den buitenschen koper, doch doet ook wel dienst voor het opsporen van overtredingen. Als middel voor dit laatste doel is het natuurlijk vooral op zijn plaats in de dwangregelingen. Karel V eischte o.a. dat ieder kuiper een eigen brandmerk op iedere door hem afgeleverde ton zou plaatsen en dat ook iedere schipper elke ton haring, welke hij aanvoerde, van zijn brandmerk zou voorzien „ten eynde oft hier naemaels eenich bedroch in den tonnen oft harinck geschiede, dat men dan sal mogen weten, waer ende by wyen 't selve bedroch geschiet ware”. In Canada, waar alle haring en haar verpakking moeten voldoen aan bepaalde eischen door den Governor in Council gesteld, is de oorspronkelijke pakker of degeen, die de haring heeft overgepakt, verplicht, op duidelijke wijze op het vat o.a. zijn naam en adres te vermelden, opdat men zich, ingeval een of ander niet aan de eischen voldoet, met hem in verbinding kan stellen en hem eventueel kan vervolgen.

Tot 1857 moesten alle haring en haar verpakking aan bepaalde eischen voldoen en gekeurd en gebrandmerkt worden. Daarna bestond te dien aanzien geen verplichting meer, doch werd „aan de belanghebbenden voortdurend gelegenheid gegeven, om gekaakten haring, van de Nederlandsche visscherijen afkomstig, te kunnen laste te doen keuren en de tonnen, in welke de gekeurde haring gepakt is, van een merk te voorzien, waaruit de hoedanigheid van den in de tonnen voorkomenden visch blijkt”. Het werk had toen alleen nog beteekenis als een waarborg voor de buitenschen koopers, dat de waar aan zekere eischen voldeed, een waarborg, waarop dezen prijsstelden en die daarom ook waarde had voor den verkoper. De rol van den Staat was nu een geheel andere geworden; hij dwong niet langer de handelaars, maar bewees hun een dienst, wanneer ze dit verlangden en er voor betaalden.

Hetzelfde systeem wordt sinds 1913 met succes ten behoeve van onzen ansjovisexport toegepast. Voor den haringexport bestaat het alleen nog in Engeland,

Wales en Noord-Ierland onvervalscht. In Schotland en Noorwegen is dit wel het geval voor de haring zelve, doch niet voor het fust, waarin deze gepakt is; dit laatste moet steeds aan bepaalde eischen voldoen. Overtreding van de voorschriften betreffende de tonnen heeft in Schotland alleen inbeslagneming daarvan, benevens van de haring, welke zij bevatten, ten gevolge; in Noorwegen is daarop bovendien straf gesteld.

In de toelichting tot zijn ontwerp deelt de Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw mede, dat hij er de voorkeur aan gegeven zou hebben, indien belanghebbenden zelf op het voorbeeld van hetgeen ten aanzien van de ansjovis geschied is, regelingen hadden getroffen tot het toegaan van verkeerde praktijken, zoodat ook hier de Regeeringsbemoeiing zich had kunnen beperken tot bescherming van een te verlenen merk en dus een rechtstreeksch ingrijpen had kunnen worden vermeden. Dit bleek echter niet mogelijk. Daartoe concludeerde de Staatscommissie voor de Haringvisserij, die het wetsontwerp in hoofdzaak samenstelde, op grond van het gebrek aan medewerking, door een deel van den handel betoond. Om te kunnen beoordeelen, of die conclusie gerechtvaardigd was, zou men meer moeten weten, dan in de toelichting van het ontwerp met betrekking daartoe wordt medegedeeld.

In dit verband zij er aan herinnerd, dat de ansjoviscontrole aanvankelijk ook met heel wat tegenkanting te kampen heeft gehad en toch een succes is geworden. Voorts vraagt men zich af, of niet een Rijksmark verleend had kunnen worden aan de bestaande Vlaardingsche haringkeur en aan controlestations, welke naar het model daarvan in andere visscherijhavens mochten worden opgericht, zoodat het Rijk zich had kunnen beperken tot bescherming van dit merk. Had men op die wijze niet tot een facultatieve keur in den geest van de Engelsche regeling kunnen geraken? Of gaf men eigenlijk aan een dwangstelsel de voorkeur?

Als ik goed ben ingelicht, zouden aan de Haringcommissie feiten bekend zijn geworden, die een zeer ongunstigen indruk gaven omtrent de werking van de facultatieve keuring van de haring in Noorwegen en Schotland en zou dit inderdaad een voorname overweging zijn geweest, waarom men meer gevoelde voor een dwangregeling. Het is een feit, dat de Schotsche autoriteiten zelf niet heel zeker blijken te zijn van de werkdadigheid van hun stelsel. Althans in de Schotsche regeling wordt er in verband met de beperktheid van het eigenlijke onderzoek nadrukkelijk de aandacht van de zouters op gevestigd, dat zij in hun eigen belang en dat van het bedrijf in het algemeen, er voor dienen te zorgen, dat alle ter keuring aangeboden haring, ongeacht of zij feitelijk gekeurd wordt, in elk opzicht het brandmerk verdient.

Het zou intusschen gewenscht zijn, dat de Regeering meer licht verspreide omtrent de werking van de regelingen in andere landen, niet alleen van de facultatieve keur in Noorwegen, Schotland en Engeland, maar ook van de Canadeesche regeling, welke immers op hetzelfde beginsel berust, als waarvan zij thans de toepassing in ons land voorstelt.

De hoofdzaak van het aanhangige wetsontwerp is het verbod, om zekere soorten haring uit te voeren of aan een middel van vervoer tot uitvoer aan te bieden, tenzij die haring op een bepaalde wijze verpakt en de verpakking op een bepaalde wijze gemerkt is. De overige bepalingen dienen alleen, om de naleving van dit verbod te verzekeren.

Welke soorten haring er onder zullen vallen, aan welke eischen de verpakking moet voldoen en hoe het merk er zal uitzien, zal bij Koninklijk Besluit worden vastgesteld. De ontworpen wet doet derhalve niet meer, dan aan de Regeering zekere bevoegdheden verlenen en de middelen verschaffen, om krachtens die bevoegdheden genomen maatregelen door te voe-

ren. Zij moet den wettelijken grondslag van die maatregelen vormen, evenals die betreffende den uitvoer van boter en kaas berusten op de alleen voor dit doel nog gehandhaafde wet van 3 Augustus 1914 omtrent het verbieden van den uitvoer van goederen ingeval van oorlog of oorlogsgevaar. Het systeem van de bestrijding der verkeerde handelspraktijken is hiermede vastgelegd, maar omtrent de wijze, waarop het zal worden toegepast, weten wij nog nagenoeg niets. In de toelichting tot het wetsontwerp wordt omtrent de plannen der Regeering dienaangaande alleen medegedeeld, dat in de eerste plaats regelingen ten opzichte van de pekelharing zullen worden getroffen, dat men regelen zal stellen omtrent de maten van het fust en dit eveneens kan doen met betrekking tot hetgeen in het fust verpakt wordt. Voor het beoordeelen van de doeltreffendheid van de voorgestelde wet is echter vóór alles noodig, dat men meer weet omtrent de maatregelen, welke de Regeering krachtens deze wet denkt te nemen.

In het rijke haringjaar 1919 voerden onze haringsschepen hier te lande 773.567 kantjes (7.735.700 KG.) pekelharing aan. De groote massa daarvan werd naar het buitenland geëxporteerd, een deel omgepakt in heele tonnen, waarvan 14 gelijk zijn aan 17 kantjes, een ander deel in halve tonnen en de belangrijke hoeveelheid, welke voor de Verenigde Staten van Noord-Amerika bestemd was, ten deele in vaatjes van ongeveer $7\frac{1}{2}$ KG. (zoogenaamde „kegs”). Het aantal tonnen pekelharing, dat in een goed jaar of zelfs een normaal jaar wordt uitgevoerd, is dus zoo groot, dat er geen sprake van kan zijn, hen allen of zelfs maar een beduidend percentage op afmeting en inhoud te onderzoeken. Niet alleen zou men dan over een leger van keurmeesters moeten beschikken, maar bovendien zou er ernstig oponthoud voor den handel uit voortvloeien. Bij geen enkel der bestaande systemen vindt dan ook feitelijk onderzoek van alle of zelfs een betrekkelijk groot deel der tonnen haring plaats. De Schotsche regeling o.a. schrijft slechts voor het meten van 4 pCt. der tonnen en het onderzoek van 7 à 10 pCt. van de ter keuring aangeboden haring.

Ook het toezicht op de naleving van de ontworpen wet en haar uitvoeringsbesluiten zou zich moeten bepalen tot het doen van steekproeven. De vraag is daarbij alleen, of dit zonder te groote kosten en te veel ongerief voor den handel, intensief genoeg zou kunnen geschieden, om een behoorlijke naleving te verzekeren. Dit hangt af van twee factoren: de zwaarte van de opgelegde straffen en den omvang der gestelde eischen.

Voor den kwaadwilligen handelaar zal de vraag zijn, of het voordeel, dat de overtreding hem oplevert, opweegt tegen het risico, hetwelk hij daarbij loopt. Dit risico is afhankelijk zoowel van de zwaarte van de straf als van de kans op ontdekking. Een der voornaamste argumenten voor de afschaffing van de haringkeur voor export in 1878 was, dat men het aantal te onderzoeken tonnen te groot achtte, om een deugdelijke controle mogelijk te maken. In de regeling van 1857, waaraan men daarbij een einde maakte, was echter geen sprake van eenigerlei straf. Bleek de haring niet aan de gestelde eischen te voldoen, dan werden de tonnen eenvoudig niet van het Rijksstempel voorzien. Zelfs de strafbepaling op de vervalsching of het valschelijk gebruiken van merken ontbraken toen nog in ons strafwetboek. De handelaar, die poogde zijn tonnen haring ten onrechte gebrand te krijgen of een ongeoorloofd gebruik maakte van gebrandmerkte tonnen, liep dus niet het minste risico. In het aanhangige wetsontwerp wordt tegen overtreding van de voornaamste bepalingen hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden bedreigd, terwijl bovendien de voorwerpen, waarin of waarmede een strafbaar feit is gepleegd, met uitzondering van openbare middelen van vervoer, verbeurd verklaard kunnen worden. De vraag is, hoe de rechter deze bepaling in het algemeen zal toepassen. Naar-

mate dit op mildere wijze geschiedt; zal de kans op ontdekking groter moeten zijn, wil de straf voldoende afschrikwekkend werken. Neemt men nu in aanmerking de ervaring, ten aanzien van de oplegging der straffen o.a. bij de toepassing der Visscherijwet opgedaan, en het feit, dat overtreding der voorschriften den delinquent dikwijls groote voordeelen zal kunnen opleveren, dan zal men moeten rekenen op een zoo scherp toezicht, dat weinig overtredingen onontdekt kunnen blijven.

Naargelang men nu de eischen, waaraan de verpakking der haring moet voldoen, meer in bijzonderheden gaat regelen, zal het toezicht moeilijker worden en de kans op ongerief voor den bona fide handel groter. Zoolang men zich beperkt tot het geven van voorschriften omtrent de afmetingen der vaten, zal de controle weinig bezwaar opleveren. Met den eenvoudigen maatstok, welke voor dat doel reeds jaren lang in Schotland in gebruik is, kan zij ook binnenwerks door iederen politie- en douanebeambte gemakkelijk worden uitgeoefend. Ook het vaststellen van het nettogewicht levert voor den ondeskundige geen onoverkomelijke moeilijkheden op. Anders wordt de zaak echter, wanneer men ook wil voorkomen, dat de uitgevoerde haring onvoldoende gepakt is, wanneer uit het merk moet blijken, welke de soort, de kwaliteit of herkomst der haring is, of deze uit Hollandsche of vreemde haring, volle, ijle of maatjesharing, kuitzieke, wrakke of dubbelwrakke bestaat en in welk jaar zij is gevangen, en wanneer dan gecontroleerd moet worden, of de inhoud overeenkomt met hetgeen het merk vermeldt. Dit laatste zal zelfs een vakkundige soms moeilijk kunnen vaststellen, hoeveel te minder dus een onvakkundige politie-man of grenskommies. Naarmate men meer eischen stelt, waarvan alleen een deskundige kan vaststellen, of er aan voldaan is, zal men meer deskundige beambten moeten aanstellen, zal het toezicht dus duurder worden en zal het onderzoek meer tijd vorderen en derhalve den eerlijken handel meer belemmeren. of minder extensief, dus minder scherp uitgeoefend moeten worden.

Hieruit volgt, dat het betrachten van wijze zelfbeperking in dat opzicht noodig zou zijn voor het welslagen der maatregelen. Anderzijds echter mag de regeling niet zoo beperkt zijn, dat er ernstige misbruiken, die wezenlijk afbreuk aan den naam van onze haring doen, laten voortbestaan. In hoeverre op den grondslag van de voorgestelde wet een in beide opzichten bevredigende regeling mogelijk zou zijn, in hoeverre het onderwerp derhalve de juiste oplossing brengt en aanbeveling verdient, kan men pas nagaan, wanneer men de plannen der Regeering in bijzonderheden kent. Die plannen zijn beslissend voor het oordeel over de doeltreffendheid van de voorgestelde wet en de Tweede Kamer zal daarover niet met voldoende kennis van zaken kunnen oordeelen, zoolang zij deze niet kent.

P. E. VAN RENESSE.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE ECONOMISCHE TOESTAND VAN POLEN.

Dr. Richard Kerschagl te Weenen schrijft ons:

Bij de beoordeeling van den economischen toestand van Polen moet men duidelijk drie perioden onderscheiden. De eerste is de catastrophale periode van 1925, de tweede het tijdperk van een bepaald onverwachte opleving in 1926 — die ongeveer tot den herfst van 1926 duurde — en daarna een periode van een aanvankelijk vrij sterke afbrokkeling. Juist in de critieke periode van 1925; toen de stabiliteit van den Zloty geëindigd was en deze sprongsgewijze daalde, scheen men slechts zeer voorbijgaand door leeningen in het buitenland en door ingrijpende beperkingen van het deviezen- en handelsverkeer een verderen ondergang van het Poolsche muntwezen te kunnen tegenhouden. Op dat oogenblik vonden echter twee gebeurtenissen plaats, die Polen althans voorbijgaand

uit zijn lastige positie bevrijdden. De eene was de Engelsche kolenstaking, die plotseling de Poolsche kolenproductie op een onverwacht hoog peil bracht en het mogelijk maakte, dat in vele maanden zelfs een uitvoeroverschot bereikt werd. De tweede gebeurtenis was de buitengewoon gunstige oogst, waardoor het in de eerste plaats mogelijk werd direct groote hoeveelheden graan te exporteeren en waardoor men in de tweede plaats in de gelegenheid was in een tijd, dat de suikerbieten nog niet geoogst waren, vooral in Engeland groote hoeveelheden suiker tegen voorschot op termijn te leveren of reeds direct van tevoren te verkoopen. Deze geforceerde export kon weliswaar niet van langen duur zijn, ja, moest zelfs zeer spoedig belangrijke terugslagen veroorzaken, maar droeg er toch het zijne toe bij Polen voor alles van zijn grootste zorg te bevrijden. De handelsbalans, die nog in 1925 de volgende posten te zien gaf:

	Invoer in duizenden	Uitvoer Goudzloty	Saldo
toonde voor 1926 de	1.602.823	1.272.072	— 330.751
„ volgende posten ..	896.232	1.306.040	+ 309.808

derhalve een zeer aanzienlijk actief saldo.

Hiermede was ook het vraagstuk van de stabilisatie van het muntwezen op verrassende wijze opgelost. De Zloty was tot rond 50 pCt. van zijn goudwaarde gedaald, maar de actieve handelsbalans had bewerkstelligd, dat zeer belangrijke hoeveelheden aan deviezen en goud naar de Bank Polski stroomden en het buitenlandse kapitaal had met het herstel van de muntstabiliteit en de verbetering van de handelsbalans weer vertrouwen gekregen en begon nieuwe beleggingen in Polen te zoeken. De ontwikkeling van het Poolsche muntwezen vindt men in het volgende overzicht.

	Tot voorr.	waarv. Met. goud i/h. vriezen buit.l. valuta's	De- bil- jetten	Bank- bil- jetten	Giro	Schuld. in vr. munt	Gemidd. dev. koers Weenen
31 Juli 1926	135	77	91	511	86	31	77.20
31 Aug. „	135	77	107	560	98	9	78.20
30 Sept. „	135	—	109	581	117	9	73.25
31 Oct. „	135	—	113	585	110	10	78.70
30 Nov. „	135	—	137	557	142	12	78.58
31 Dec. „	138	—	164	592	142	17	78.51
31 Jan. 1927	143	—	187	584	156	13	79.40
28 Febr. „	148	—	220	633	212	13	79.25
31 Mrt. „	151	—	234	668	211	16	79.30
20 April „	154	—	237	643	278	15	79.45

Hiermede waren zeker nog niet alle problemen der productie opgelost. Ofschoon het gelukt was de munt niet alleen te stabiliseeren, doch zelfs in waarde te doen stijgen, wijst het indexcijfer een duidelijke verhooging aan:

	Indexcijfers van	
	Groothandel	Levensonderhoud
Januari 1926	142.0	170.0
Februari „	146.1	170.7
Maart „	145.7	168.5
April „	166.6	175.6
Mei „	181.2	183.2
Juni „	174.6	182.6
Juli „	167.—	177.—
Augustus „	173.—	181.—
September „	177.—	188.—
October „	177.—	190.—
November „	179.—	195.—
December „	177.—	196.9

Ofschoon men draconische maatregelen nam en veelal van rijkswege maximumprijzen vaststelde, kon men deze beweging niet tegenhouden. De verhoogde prijzen waren voor een groot deel op de verhooging van enkele loongroepen terug te brengen, ten deele echter ook op een buitengewoon hoogen belastingdruk. Als derde factor komt hierbij een buitengewone duurte van het crediet, die bijv. reeds hierin tot uitdrukking komt, dat de rente van de aan den handel verleende credieten bij de wet moest worden gelimiteerd op 20 pCt. per jaar. Over het algemeen vormde de credietschaarschte één der grootste zorgen van Polen

en dit is thans nog het geval. De onderhandelingen over beloggingen stuitten grootendeels op vele moeilijkheden, gedeeltelijk zijn zij geheel opgegeven en de tot stand gekomen voorbeelden hadden lang niet altijd succes. Dit komt bijv. ook hierin tot uitdrukking, dat de onderhandelingen, die door Engelsch en gedeeltelijk door Belgisch kapitaal gevoerd zijn over den aanleg en de exploitatie van zekere spoorwegtrajecten in Polen, op niets zijn uitgelopen en ook nieuwe onderhandelingen slechts zeer moeilijk plaats vinden. De firma Armstrong had haar concessie-onderhandelingen gestaakt en een Engelsche maatschappij, die onder den naam Power and Traction Corporation een vrij groote elektrische toevoerlijn naar Warschau had aangelegd, is tot de overtuiging gekomen, dat dit geen zeer winstgevend bedrijf was. Ook de sterke belegging in de winning van petroleum, die zoowel van Fransche als van Engelsche zijde tot stand kwam, is van privaathuishoudkundig standpunt niet bijzonder rendabel gebleken. Het doel van deze maatschappijen is slechts in zooverre bereikt, dat het gelukt is zulk een invloed op de Poolsche petroleumwinning te verkrijgen, dat deze in de bestaande kartellen word opgenomen en aan de prijspolitiek dezer maatschappijen op de wereldmarkt werd onderworpen.

Ook de genoemde geforceerde export in drie der voornaamste Poolsche artikelen, nl. in suiker, graan en kolen, heeft reeds in begin 1927 een buitengewonen terugslag ondervonden. Wat de kolen aangaat, betreft het hier een internationaal verschijnsel, nl., dat alle kolenproducerende staten, die van de Engelsche kolenstaking, ook nadat deze geëindigd was, nog vrij lang profiteerden, thans deze conjunctuurperiode achter zich hebben en de productie dienovereenkomstig moest worden vermindert. De Poolsche kolenproductie is weliswaar thans nog iets grooter dan in den tijd van de ergste crisis, doch bedraagt in de meeste bedrijven nog slechts rond 60 pCt. van het hoogste productiecijfer ten tijde van de kolenstaking. Wat de suikerproductie betreft, is Polen in den tijd van de financiële moeilijkheden reeds in begin 1926 begonnen grotere voorschotten op te leveren suiker op te nemen; ongeveer in het voorjaar 1926 werd reeds met den verkoop van de herfstsuiker van 1926 een aanvang gemaakt, waarbij prijzen werden vastgesteld, die Polen later zeer onaangenaam waren. De verleende credieten moesten — naar verluidt — 14 pCt. rente per jaar dragen en bovendien werd een groot deel van den toekomstigen oogst reeds tegen den vasten prijs van rond 14 £ per ton verkocht, terwijl begin 1927 de prijs voor Poolsche suiker loco Londen 18 à 19 £ bedroeg. Terloops moet nog worden opgemerkt, dat de Engelsche prijs van 14 £ ongeveer overeenkomt met 600 Zloty, terwijl de Poolsche binnenlandsche prijs rond 1300 Zloty per ton bedraagt. Zelfs wanneer men in aanmerking neemt, dat bijna alle staten thans openlijk of bedekt zekere premien op den suikeruitvoer verleenen, moet toch de hier bestaande spanning ernstige bedenkingen wekken, zoodat men reeds bijna van dumping kan spreken. Want zelfs wanneer men de uitvoerrechten in aanmerking neemt, blijft toch nog altijd een spanning van 40 pCt. bestaan. Iets dergelijks geldt voor de kwestie van den graanuitvoer. Het blijkt nu, dat men den graanuitvoer uit den oogst van 1926 zóó heeft vastgesteld — op dezelfde wijze als Rusland dit indertijd gedaan heeft — dat de graanvoorraden in het eigen land te gering zijn geworden en dat Polen nu gedwongen is belangrijke hoeveelheden graan tegen verhoogde prijzen in Duitsland, waarheen oorspronkelijk een groot gedeelte van den uitvoer geëxporteerd was, te koop.

De twee voornaamste zorgen, die Polen op het oogenblik drukken, zijn het credietprobleem enerzijds en het vraagstuk van het muntwezen anderzijds. Beiden houden nauw verband met elkaar. In het voorgaande is er reeds op gewezen, dat de wettelijk toelaatbare maximum-grens voor credieten in het han-

delsverkeer op 20 pCt. per jaar, die voor particuliere banken op 14 pCt. werd vastgesteld. De particuliere banken kunnen echter bij de heerschende kapitaalschaarschte slechts aan een zeer klein deel van de behoefte voldoen. De geldkoersen in het vrije verkeer zijn buitengewoon hoog en schommelen tusschen 1½ en 2 pCt. per maand. De Nationale Bank van Polen heeft weliswaar haar rentevoet, die oorspronkelijk 12 pCt. was, sedert 12 Augustus 1925 langzamerhand vermindert en deze den 13en Mei 1927 zelfs op 8 pCt. teruggebracht, een maatregel, waartoe de verbeterde stand van haar specievoorraad haar in staat heeft gesteld. Om echter deze tegenstelling te kunnen handhaven en een gunstig dekkingspercentage te behouden, is het haar onmogelijk de Poolsche productie door voldoende credieten te hulp te komen. Hier ligt de sleutel tot de onderhandelingen, die over opname van een leening van 60 tot 80 miljoen dollar met Amerikaansche groepen reeds sedert maanden gevoerd worden en waarvoor de verslagen van den deskundige Prof. Kemmerer enerzijds en het verblijf van den vice-president van de Nationale Bank van Polen Mlynarski in Amerika anderzijds de noodige grondslagen moesten verschaffen. Over den materieelen kant van de zaak schijnt men elkaar reeds nader gekomen te zijn. Het ging waarschijnlijk om een crediet van rond 70 miljoen dollar, waarvan de eene helft in den vorm van een kapitaalsvermeerdering van de Nationale Bank zal worden verstrekt en de andere zal dienen voor oprichting van en steun aan Poolsche industriële werken. Ook de financiële voorwaarden schijnen tamelijk vast te staan, nl. een emissiekoers van ongeveer 90 pCt. en een bruto-rente van 7 pCt.; derhalve een netto-rente van iets meer dan 8 pCt. In ieder geval een niet bijzonder goedkoop crediet. De werkelijke moeilijkheid ligt echter ergens anders. De Amerikanen willen slechts dan aan de Bank Polski deelnemen, wanneer hun een toonaangevende invloed in het algemeen bestuur en daarmede in het beheer der bank wordt toegestaan. Zij wenschten oorspronkelijk vier vertegenwoordigers, waarmede ze op alle besluiten, waarvoor een nader omschreven meerderheid noodig is, een beslissenden invloed zouden kunnen hebben. Hiertegen verzetten de Polen zich heftig en het laatste voorstel schijnt te zijn, dat een vertegenwoordiger van de Federal Reserve Bank van New York — in ieder geval een door den toenmaligen gouverneur Strong benoemde gevolmachtigde — daarin zitting zal nemen. Over de volmacht van dezen vertegenwoordiger schijnt men op het oogenblik nog te onderhandelen. Het ziet er bijna naar uit, alsof men dezen hetzij nadrukkelijk, hetzij door een geheim verdrag ten slotte een of andere afzonderlijke positie, overeenkomstig die der buitenlandsche adviseurs bij de Oostenrijksche en Hongaarsche Nationale Bank zal verleenen.¹⁾ Aanvankelijk gingen op grond van het Kemmererverslag de eischen der Amerikanen veel verder. Zij eischten niet slechts een controle over de circulatiebank, doch ook over de staatsfinanciën, de regeering en belangrijke bedrijfstakken, ongeveer zooals de Algemeene commissaris in Oostenrijk en Hongarije indertijd had. Daartegen kante het Poolsche nationale gevoel zich zeer en allereerst om deze reden kon men het over de toe te stane leeningen niet eens worden. Hoe deze vraag ten slotte opgelost wordt, is thans nog niet zeker. De Amerikanen wijzen er met recht op, dat sedert de overname van het staatsgezag door Pilsudski het beheer belangrijk is verbeterd, dat men echter nog zeer ver verwijderd was van een evenwicht in de begroting en dat vóór alles zekere waarborgen dienden te worden gegeven tegen een oorlogspolitiek, welke volgens den aard der zaak bedrijfsinvesteeringen ten zeerste in gevaar zou brengen. Met deze problemen houdt ook de aanwending van de tweede helft van het cre-

¹⁾ De Amerikanen eischten ook de definitieve stabilisatie van den Zlotykoers op ongeveer de tegenwoordige hoogte van 9 Zloty voor 1 Dollar.

diet nauw verband. Men heeft het plan er een rijksof gemengde stikstofonderneming van op te richten. Terwijl nu de buitenlandsche geldschietters zich feitelijk van een dergelijke fabriek een buitengewonen vooruitgang van den landbouw door kunstmest voorstellen, wenschte een deel van de leidende groep in Polen deze stikstoffabriek grootendeels voor de productie van springstoffen en oorlogsmateriaal te gebruiken. Voor dat doel zijn de Amerikaansche geldschietters echter niet bereid hun geld te geven. Intusschen heeft, daar men het op dit punt niet eens kon worden, het Poolsche Parlement in de begroting 1927/28 een voorloopige post van 10 miljoen opgenomen, die voor den aanvang der werkzaamheden van een stikstoffabriek, die in de eerste plaats voor de productie van springstoffen zal dienen, zal worden aangewend. Het is derhalve niet te voorzien, hoe dit probleem ten slotte zal worden opgelost.

Wat verder de begroting van Polen betreft, deze wordt het best gekenmerkt, wanneer men de schattingen voor 1926 en 1927 vergelijkt. Voor 1926 is in de uitgaven met een totaalbedrag van rond 1.800 miljoen Zloty voorzien, waartegenover ontvangsten van rond 1.600 miljoen Zloty staan. De begroting voor 1927 voorziet in de uitgaven en ontvangsten voor een gelijk bedrag van 1.900 miljoen Zloty elk. Of dit evenwicht in de begroting werkelijk optimistisch kan worden beschouwd, valt te betwijfelen. De regering stelt zich weliswaar voor, dat de uitbreiding en de verhoging van de ontvangsten uit het staatsmonopolie voor spiritus en de verhoogde ontvangsten door belastingen de begrotingen volkomen in evenwicht zullen brengen, maar ook hier mag men niet over het hoofd zien, dat op een derde der totale uitgaven alleen reeds door het Ministerie van Oorlog beslag wordt gelegd en dat de belastingdruk op het Poolsche bedrijfsleven reeds uiterst zwaar, zoo niet te zwaar is. Hoewel de balans voor 1926 bijna in evenwicht was, kan men toch niet loochenen, dat juist dit evenwicht door een sterke overbelasting bereikt werd. Weliswaar heeft men zekere administratieve besparingen doorgevoerd en daarbij niettemin het beheer eenigszins verbeterd. Als een verblijvend teken kan ook vermeld worden, dat nog grootere belastingverhogingen, zooals het Kemmererverslag ten deele van plan is, althans tot dusver niet zijn ingevoerd en door toonaangevende groepen werden verworpen. Ook het aantal werklozen is belangrijk lager dan ten tijde van de ergste crisis, ofschoon het laagste punt intusschen al weer overschreden is.

Ook thans kan men niet anders doen dan er nog eens op te wijzen, dat het economisch en het politiek probleem van Polen nauwelijks zijn te scheiden. Polen bevindt zich reeds sedert vrij langen tijd in een latenten toestand van oorlog met zijn beide groote burens, Rusland aan den eenen kant en Duitsland aan den anderen. De onderhandelingen met Rusland, die een verdrag tot onderwerp hebben, waarbij men wederzijds belooft elkander niet te zullen aanvallen, vinden geen voortgang en zijn ook op het oogenblik weinig hoopvol te noemen. Ook de handelsoorlog met Duitsland is nog lang niet ten einde, vooral uit politieke motieven. Duitsland is door den Poolschen doorgang in twee deelen gesplitst en het is natuurlijk, dat dit land alle pogingen in het werk stelt om weer tot de vereeniging van zijn beide gescheiden deelen te komen. De pogingen, die van Duitsche pacifistische en industriele zijde worden aangewend — speciaal door den Duitschen grootindustriële Rechberg — Polen twee vrije havens in Memel en Danzig zoowel als het Peage-recht in den tegenwoordigen Poolschen doorgang aan te bieden, hebben geen weerklank gevonden, en zooals het jongste Poolsche protest tegen de rede van den Pruisischen minister Hergt aantoon, wekt iedere uiting in Duitsland, dat het de tegenwoordige Poolsche grens niet als definitief kan beschouwen, doch ook niet naar een oplossing van deze kwestie door middel van oorlog kan streven,

steeds nieuwe stormen in Polen. Hierbij komt nog, dat, zooals bekend, de verdeeling van Opper-Silezië buitengewoon moeilijke vraagstukken opgeworpen heeft, dat in Duitschland weinig Polen, in Polen zeer veel Duitschers woonden, en dat zekere pogingen tot nationalisatie ongetwijfeld wederzijds aangewend worden, die, zooals bekend, tegenover de Duitschers nog veel strenger gehandhaafd worden en die het onderwerp tot herhaalde klachten bij den Volkenbond vormden. Bovendien kan men er nauwelijks aan twijfelen, dat door de afscheiding van het industriegebied de Poolsche helft hiervan grootendeels is lamgeslagen en blijvend zwaar geschaad werd, en de Duitsch-Poolsche handels- en tarievenoorlog althans tot dusver Polen onevenredig zwaarder getroffen heeft dan Duitschland. Wellicht heeft juist de genoemde uiteenzetting van den Duitschen industrieel Rechberg, welke tegenover wijziging in den tegenwoordigen territorialen toestand van Polen een waarborg ook van zijn Noordelijke grens en een aanvallend en verdedigend verbond zou aanbieden, bijzondere beteekenis. Ofschoon het hier natuurlijk voorloopig slechts om voeling gaat, zij erop gewezen, dat, zooals bekend, ook de Locarno-verdragen door industriele onderhandelingen werden voorbereid en ingeleid, die na herhaalde mislukkingen toch tot een positief resultaat hebben geleid.

AANTEKENINGEN.

Tariefwetgeving van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao.

Wij ontvingen een overzicht van de tariefwetgeving van Nederlandsch-Indië en een gelijksoortig overzicht van de tariefwetgevingen van Suriname en Curaçao. Met deze publicaties, waarvan de eerstgenoemde ook is uitgegeven in de Engelsche en Fransche taal, wordt voldaan aan artikel 5 van het Internationaal Verdrag van 3 November 1923.

Dit verdrag, dat een vereenvoudiging der douaneformaliteiten ten doel heeft, schrijft voor, dat iedere verdragstaat, die door achtereenvolgende toevoegingen of veranderingen zijn douane-tarief voor een belangrijk aantal artikelen zal hebben gewijzigd, hiervan aan het publiek een duidelijk overzicht moet geven in een gemakkelijk toegankelijken vorm.

Wat de tariefwetgeving van Nederlandsch-Indië betreft, had het publiek reeds vóór de totstandkoming van genoemd verdrag, waartoe zoowel Nederland als het Overzeesch gebied is toegetreden, de beschikking over een door het Departement van Koloniën in 1921 samengesteld overzicht van die wetgeving, bijgewerkt tot 1 November 1924. Thans is dit overzicht door het Departement van Koloniën algeheel herzien en bijgewerkt tot 15 Mei 1927, terwijl dit Departement tevens een overzicht heeft samengesteld van de tariefwetgevingen van Suriname en Curaçao.

De beide overzichten bevatten, behalve de lijsten van de eigenlijke tariefposten met vermelding van de verschillende in- en uitvoerrechten, een opsomming van de goederen, die van in- en uitvoerrecht zijn vrijgesteld, en van de goederen, waarvan de in- en uitvoer is verboden of slechts onder beperkende bepalingen is toegelaten. Voorts verschaffen de overzichten de noodige gegevens aangaande de wijze van heffing der tolrechten en, wat Nederlandsch-Indië betreft, ook aangaande het statistiekrecht.

De overzichten, die ter Algemeene Landsdrukkerij zijn gedrukt, zijn verkrijgbaar bij de N.V. Martinus Nijhoff's Boekhandel- en Uitgevers-Maatschappij te 's-Gravenhage, tegen den prijs van f 1 per exemplaar.

ONTVANGEN:

Annuaire statistique international 1926. Section économique et financière de la Société des Nations. Genève, 1927; Société des Nations.

MAANDCIJFERS.

RESUMÉ UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (VOLKENBOND).

		Maandgemiddelde			1926					1927	
		1913	1925	1926	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.
Productieven steenkool (1000 tons)	Engeland ¹⁾	24,336	20,694	10,631	795	795	5,096	8,880	19,862	21,911	21,425
	Ver. Staten	43,088	44,209	50,144	49,511	52,090	57,395	60,933	59,147	57,554	53,302
	Frankrijk ²⁾	3,404	5,087	5,512	5,500	5,518	5,738	5,770	5,880	5,822	5,662
	Duitschland ³⁾	15,843	11,052	12,114	12,879	12,876	13,517	13,496	13,775	13,355	12,743
Productieven ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	528	207	14 ²⁰	13 ²⁰	13 ²⁰	13 ²⁰	100	442	580
	Ver. Staten	2,601	3,082	3,308	3,252	3,187	3,388	3,289	3,141	3,154	2,988
	Frankrijk ⁴⁾	434	706	783	814	785	816	790	827	805	716
	België	207	212	283	318	313	320	310	329	316	293
	Duitschland ⁵⁾	1,397	848	804	850	880	935	983	1,065	1,060	967
Import (voor binnenl. verbruik)	Engeland 1000 £ ⁶⁾	54,931	97,223	93,105	92,567	93,642	100,653	102,292	101,811	103,739	83,045
	Ver. Stat. 1000 \$	147,932	348,540	368,052	341,191	351,943	389,765	373,420	353,935	349,352	312,000
	Frankrijk 1000 Frs. ⁷⁾	701,778	3674,614	4959,560	5235,332	4625,367	5106,420	4994,327	5122,880	4079,092	4779,703
	Italië 1000 Lire ⁸⁾	303,803	2183,373	2155,945	1992,381	1763,696	1757,565	1852,564	2184,939	2046,812	—
	D'land 1000 M. ⁹⁾	897,474	1030,171	829,252	919,727	823,419	990,116	999,736	1060,471	1093,274	1094,423
Export (binnenlandsche producten)	Engeland 1000 £ ⁶⁾	43,771	64,448	54,324	49,787	50,680	53,177	53,064	49,707	55,422	52,937
	Ver. Stat. 1000 \$	204,024	401,560	392,627	378,324	440,211	448,326	473,518	456,111	412,246	373,000
	Frankrijk 1000 Frs. ¹⁰⁾	573,351	3812,911	4961,221	5543,483	5196,684	6103,279	5329,269	5394,846	4708,855	4596,657
	Italië 1000 Lire ⁸⁾	209,303	1522,855	1555,883	1694,264	1707,647	1841,946	1709,586	1919,147	1177,382	—
	D'land 1000 M. ⁹⁾	841,436	733,190	818,177	833,917	836,370	879,762	876,371	832,511	798,522	755,876
Inklaringen (1000 tons)	Engeland (geladen) ⁶⁾	4,089	4,626	5,348	6,945	6,294	6,565	6,239	5,741	5,000	4,090
	Ver. Staten (gel. en ballast) ..	4,440	5,782	6,410	7,941	7,550	7,279	7,487	6,698	5,048	—
	Frankrijk (geladen)	2,876	3,667	3,677	3,635	3,741	4,048	3,707	3,771	3,759	3,288
	Italië (gel. en ballast)	1,560	1,440	1,485	1,391	1,391	1,368	1,368	1,368	—	—
Aantal werkl. loozen in 1000	Engeland ¹¹⁾				1,685 ²¹	1,648 ²¹	1,636 ²¹	1,630	1,432	1,451	1,315
	Italië ¹²⁾				83	89	113	149	181	225	259
	Duitschland ¹³⁾				568	513	477	485	573	586	560
Indexcijfers van aandeelkoersen	Ver. Staten ¹⁴⁾				163,2	160,1	151,2	154,5	159,3	155,0	157,3
	Engel. ¹⁵⁾ (1913 = 100)				184	187	190	197	192	197	191
	Zweden ¹⁶⁾ (nom. waarde = 100) ...				119	146	146	149	150	144	145
	Zwitserland ¹⁷⁾ (id.)				175,8	176,9	173,0	175,3	175,4	185,1	197,0
	Nederland ¹⁸⁾ (1921-25 = 100) ..				91	91	92	92	91	94	101

¹⁾ Voor den verkoop beschikbaar. Vanaf einde 1921 zonder Ierland.
²⁾ Incl. bruik. Vanaf 1918 incl. Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 incl., sedert Jan. 1927 excl. het Saargebied. ³⁾ Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen. Vanaf 1920 zonder Saargebied en de Pfalz. Vanaf Juli 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. ⁴⁾ Vanaf 1919 inclusief Elzas-Lotharingen. ⁵⁾ Zonder Luxemburg. Vanaf 1918 zonder Elzas-Lotharingen, vanaf 1922 zonder Poolsch Opper-Silezië. ⁶⁾ Vanaf 1 April 1923 met inbegrip van den handel van Groot-Brittannië en Noord Ierland met den Ierschen vrijstaat en uitgezonderd den buitenlandschen handel van den Ierschen vrijstaat. ⁷⁾ Sedert Januari 1921 gedeclareerde waarde. ⁸⁾ Sedert Januari

1922 nieuwe schatting op grond der gedeclareerde waarden. ⁹⁾ Vanaf Januari 1922 in goudmarken. ¹⁰⁾ Met ingang van 1925 officieele waarde-cijfers. ¹¹⁾ Verplichte verzekering. Sedert April 1922 excl. den Ierschen Vrijstaat. ¹²⁾ Geheel werkloos. ¹³⁾ Leden van vakverenigingen; geheel werkloos. ¹⁴⁾ Wall Street Journal: 20 gewone aand. Maandgem. in \$. ¹⁵⁾ London and Cambridge Economic Service: 20 gew. aand. ¹⁶⁾ Officieel: Industriele en Scheepvaart-aand. ¹⁷⁾ Nationale Bank: 32 industriele aandelen. ¹⁸⁾ Officieel: 49 gewone aandelen. ¹⁹⁾ Gedurende de staking geen cijfer gepubliceerd. ²⁰⁾ Kolenstaking. ²¹⁾ Kolenstaking niet inbegrepen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1927				1926	1925	1914
	28 Mei	23/28 Mei	16/21 Mei	9/14 Mei			
Amsterdam							
Partic. disc.	3 ⁹ / ₁₆ -5 ⁸ / ₈	3 ⁷ / ₁₆ -5 ⁸ / ₈	3 ³ / ₈ -7 ¹⁶ / ₁₆	3 ³ / ₈ -7 ¹⁶ / ₁₆	3-1 ² / ₂	3 ³ / ₈	3 ⁴ / ₈ -3 ¹⁶ / ₁₆
Prolong.	4	3 ¹ / ₄ -4	3 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₂ -4	2 ³ / ₄ -3 ¹ / ₄	2 ³ / ₄ -3 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄ -3 ¹ / ₄
Londen							
Daggeld ..	3 ¹ / ₂ -3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₂ -5	3-5	3-4 ¹ / ₄	3 ³ / ₄ -5	3-5	1 ³ / ₄ -2
Partic. disc.	4 ⁹ / ₁₆ -3 ⁹ / ₈	4 ¹ / ₁₆ -3 ⁹ / ₈	3 ⁹ / ₈ -7 ⁸ / ₈	3 ⁹ / ₈ -1 ¹¹ / ₁₆	4 ¹ / ₄ -3 ⁹ / ₈	4 ³ / ₈ -3 ⁹ / ₁₆	2 ¹ / ₄ -3 ⁹ / ₈
Berlijn							
Daggeld ..	5-7	3 ¹ / ₂ -7	3 ¹ / ₂ -7	4 ¹ / ₄ -6 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂ -6 ¹ / ₂	7 ¹ / ₂ -11	—
Partic. disc.							
30-55 d...	4 ⁷ / ₈	4 ⁷ / ₈	4 ⁷ / ₈	4 ⁷ / ₈ -5	4 ⁶ / ₈	8	—
56-90 d...	4 ⁷ / ₈	4 ⁷ / ₈	4 ⁷ / ₈	4 ⁷ / ₈ -5	4 ⁶ / ₈	7 ⁷ / ₈	2 ¹ / ₈ -1 ¹ / ₂
Waren-wissel.							
	5	5	5	5	5 ¹ / ₄ -1 ¹ / ₂	8 ⁷ / ₈ -9	—
New York							
Call money	4 ¹ / ₂ -3 ¹ / ₄	4 ¹ / ₂ -3 ¹ / ₄	4-3 ¹ / ₄	4-3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₂ -4 ³ / ₄	3 ³ / ₄ -4 ¹ / ₄	1 ³ / ₄ -2 ¹ / ₂
Partic. disc.	3 ³ / ₄	3 ³ / ₄	3 ³ / ₄	3 ³ / ₄	3 ¹ / ₂	3 ³ / ₈	—

¹⁾ Call money-koers van 27 Mei en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia ¹⁾
24 Mei 1927	2.49%	12.13 ³ / ₄	59.17	9.78 ¹ / ₂	34.71	100 ¹ / ₁₆
25 " 1927	2.49%	12.13 ³ / ₄	59.17 ¹ / ₂	9.78 ¹ / ₂	34.70	100 ¹ / ₁₆
26 " 1927	—	—	—	—	—	—
27 " 1927	2.49%	12.13 ³ / ₄	59.17 ¹ / ₂	9.78 ¹ / ₂	34.70	99 ⁷ / ₈
28 " 1927	—	12.13 ³ / ₄	59.18 ¹ / ₂	9.78 ¹ / ₂	34.70 ¹ / ₂	99 ⁷ / ₈
30 " 1927	2.49%	12.13 ³ / ₄	59.18	9.78 ¹ / ₂	34.70	99 ⁷ / ₈
Laagste d.w. ¹⁾	2.49 ⁵ / ₈	12.13	59.16	9.77 ¹ / ₂	34.68	99 ³ / ₈
Hoogste d.w. ¹⁾	2.49 ⁷ / ₈	12.13 ³ / ₄	59.19	9.80	34.75	100 ¹ / ₈
23 Mei 1927	2.49 ⁷ / ₈	12.13 ³ / ₄	59.20	9.78 ¹ / ₂	34.72 ¹ / ₂	100 ¹ / ₁₆
16 " 1927	2.49 ¹⁵ / ₁₆	12.13 ³ / ₄	59.21 ¹ / ₂	9.79	34.72 ¹ / ₂	100 ¹ / ₈
Muntpariteit	2.48%	12.10 ³ / ₄	59.26	48.—	34.59	100
Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag ¹⁾	Boekarest ¹⁾	Milaan **)	Madrid **)
24 Mei 1927	48.06 ¹ / ₂	35.17 ¹ / ₂	7.40	1.52 ¹ / ₂	13.50	43.74
25 " 1927	48.06	35.17 ¹ / ₂	7.40	1.50	13.54 ¹ / ₂	43.88
26 " 1927	—	—	—	—	—	—
27 " 1927	48.05 ¹ / ₂	35.17 ¹ / ₂	7.40	1.50	13.62	43.88
28 " 1927	48.06	35.17 ¹ / ₂	7.40	1.50	—	—
30 " 1927	48.06	35.17 ¹ / ₂	7.40	1.50	13.74	43.88
Laagste d.w. ¹⁾	48.04	35.10	7.39	1.47 ¹ / ₂	13.45	43.70
Hoogste d.w. ¹⁾	48.10	35.25	7.42	1.55	13.75	44.—
23 Mei 1927	48.07 ¹ / ₂	35.17 ¹ / ₂	7.40	1.52 ¹ / ₂	13.66	43.96
16 " 1927	48.08	35.17 ¹ / ₂	7.40	1.57 ¹ / ₂	13.53 ¹ / ₂	43.79
Muntpariteit	48.—	35.—	²⁾	48.—	48.—	48.—

^{*)} Noteering te Amsterdam. ^{**)} Noteering te Rotterdam.

¹⁾ Particuliere opgave.

²⁾ Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53¹/₂ en 7.21¹/₂.

ORIGINAL
ODNER
REKENMACHINES

TELEFOON 13300

DEN HAAG
 HEERENGRACHT 50

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors *)	Buenos-Aires *)	Montreal *)
24 Mei 1927	66.87½	66.70	64.55	6.30	105½	2.50
25 „ 1927	66.85	66.67½	64.55	6.30	105½	2.497/8
26 „ 1927	—	—	—	—	—	—
27 „ 1927	66.85	66.72½	64.55	6.30	105½	2.50
28 „ 1927	66.82½	66.70	64.62½	6.30	105½	2.50
30 „ 1927	66.85	66.70	65.—	6.30	105½	2.50
Laagste d.w.1)	66.80	66.60	64.45	6.28	105½	2.491/8
Hoogste d.w.1)	66.90	66.70	65.05	6.31	105½	2.50½
23 Mei 1927	66.87½	66.67½	64.52½	6.30	105½	2.50
16 „ 1927	66.85	66.70	64.55	6.30	105½	2.501/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26½	105½	2.48½

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.

Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 31 Mei 1927 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank-disconto
Europa.				
Londen *)	£	12.10½	12.133	4½
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.19½	5
Parijs *)	100 Franc	48.—	9.78½	5
Brussel *) §)	100 Belg	34.59	34.71	5½
Luxemburg	100 Franc	48.—	6.90	3½
Zürich *)	100	48.—	48.07	—
Praag	100 Kronen	50.411	7.40	5
Weenen *)	100 Schilling	35.—	35.17½	6
Boedapest	100 Pengö	50.411	43.52½	6
Boekarest	100 Lei	48.—	1.50	6
Sofia	100 Leva	48.—	1.81	10
Belgrado	100 Dinar	48.—	4.40	7
Stamboel	Turksch £	10.93	1.31	—
Athene	100 Drachme	48.—	3.27½	11
Milaan **)	100 Lira	48.—	13.76	7
Madrid **)	100 Peseta	48.—	43.89	5
Lissabon	Escudo	2.68½	0.125	8
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	66.72½	5
Oslo *)	100 „	66.67	64.95	4½
Stockholm *)	100 „	66.67	66.85	4
Reickjavik	100 IJsl. Kr.	66.67	54.80	—
Warschau	100 Zloty	48.—	28.—	8
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.80	7
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	48.10	7
Reval (Estland)	100 Estl. Mk.	0.662/3	0.66½	8
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26½	6.29	7
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.85	—
Danzig	100 Gulden	48.40	48.37½	5½
Amerika.				
New-York *)	\$	2.4876	2.491/8	4
Montreal	Canad \$	2.4876	2.50	—
Mexico	Mex. Dollar	1.16½	1.16½	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.05682	1.06	—
La Paz (Bolivia)	Boliviano	0.97	0.88½	—
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.80753	0.29½	7½ a 8½
Valparaiso	Peso (papier)	0.90802	0.30	—
Bogota (Columbia)	Peso	2.42	2.43	—
Quito (Ecuador)	Sucre	1.21	0.50	—
Lima (Peru)	Per. £	12.10½	9.40	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	2.51	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.47	—
Paramaribo	Gulden	1.—	0.98½	—
Willemstad (Curag.)	Gulden	1.—	1.01½	—
San José (C. Rica)	Colon	0.6220	—	—
Guatemala	Peso	0.0415	0.0417	—
Managua (Nicarag.)	Cordoba	2.48½	2.475	—
San Salvador (Salv.)	Colon	1.2440	1.23½	—
Azië.				
Calcutta	Rupee	0.807	0.91	7
Batavia	Gulden I.C.	1.—	0.99½	—
Kobe	Yen	1.24	1.15	5.84
Hong Kong	Dollar	1.24	1.24	—
Shanghai	Taël	1.573	1.573	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.40	—
Manilla	Phil. Peso	1.214	1.23	—
Bangkok	Tical	0.914	1.13½	—
Teheran (Perzië)	Kran	—	0.26	—
Afrika.				
Kaapstad	£	12.10½	12.10½	5½
Alexandrië	Egypt. £	12.42	12.44	—
Australië.				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10½	12.13½	—
Nieuw Zeeland	£	12.10½	12.13½	—

1) Pariteit der voorm. Oostenr. Kroon. 2) Goudpeso. 3) Milreis Goud. *) Not. te A'dam. **) Id. te R'dam. Ov. not. part. opg. §) 1 Belgia = 5 frank.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
24 Mei 1927	4,85½	3,91¾	23,69½	40,04
25 „ 1927	4,65¾	3,91¾	23,69½	40,04
26 „ 1927	4,85¾	3,91¾	23,70	40,04
27 „ 1927	4,8525/32	3,91¾	23,70	40,04
28 „ 1927	4,8513/16	3,91¾	23,70	40,04½
30 „ 1927	—	—	—	—
31 Mei 1926	—	—	—	—
Muntpariteit	4,8667	19,30	23,81½	401/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	14 Mei 1927	21 Mei 1927	23/28 Mei 1927 Laagste	28 Mei 1927 Hoogste
Alexandrië	Piast. p. £	97½	97½	971/16	971/8
Athene	Dr. p. £	367	367½	366	371
Bangkok	Sh. p. tical	1/10½	1/10¾	1/10½	1/10¾
Budapest	Pen. p. £	27.86½	27.84½	27.83	27.90
B. Aires 1)	d. p. \$	4717/32	4717/32	47½	4711/16
Calcutta	Sh. p. rup.	1/501/64	1/515/16	1/515/16	1/503/64
Constantin	Piast. p. £	925	927½	920	935
Hongkong	Sh. p. \$	2/0¼	2/0¼	1/111/16	2/01/8
Kobe	Sh. p. yen	1/113/8	1/111/8	1/101/8	1/111/8
Lissabon 1)	d. per Esc.	223/64	2½	215/32	2½
Mexico	d. per \$	24	24	23	25
Montevideo 1)	d. per \$	49½	49½	49½	50
Montreal 1)	\$ per £	4.8525/32	4.851/8	4.851/8	4.851/8
R. d. Janeiro 1)	d. per Mil.	527/64	527/64	527/64	527/32
Shanghai	Sh. p. tael	2/6½	2/61/16	2/6½	2/7½
Singapore	id. p. \$	2/325/32	2/325/32	2/325/32	2/313/16
Valparaiso 1)	\$ p. £	39.84	39.85	39.85	39.86
Warschau	Zl. p. £	43½	43½	43	44

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

Londen 1) N. York 2)		Londen	
23 Mei 1927..	26 1/8	56 1/8	84 11/16
24 „ 1927..	26 1/16	56 3/8	84 11/16
25 „ 1927..	26 3/8	57	84 11/16
26 „ 1927..	26 7/10	57 1/4	84 11/16
27 „ 1927..	26 1/2	56 3/8	84 11/16
28 „ 1927..	26 3/8	56 7/8	84 11/16
28 Mei 1926..	30 1/16	65	84 11/16
20 Juli 1914..	24 1/16	54 1/8	84 1/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	14 Mei 1927	23 Mei 1927
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	f 3.617.616,87	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	802.423,19	f 2.326.036,57
Voorschot op ult. Apr. 1927 aan de gemeenten op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting.....	43.827.486,14	43.827.486,14
Voorschotten aan de koloniën.....	15.659.600,46	11.244.457,73
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven.....	119.073.795,25	121.683.061,93
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	25.729.699,38	22.257.665,09
Vordering op het Staatsbedrijf der P. T. en T. 2)	—	—
Id. op andere Staatsbedrijven 2)	2.625.348,03	2.805.348,03
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank... Schatkistbiljetten in omloop 1).....	f 58.734.000,—	f 313.739,73
Schatkistpromessen in omloop.....	48.080.000,—	58.725.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank... Zilverbons in omloop.....	11.873.204,50	11.972.694,—
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2).....	—	—
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds 2).....	5.401.924,78	5.007.993,49
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P. T. en T. 2).....	37.040.299,66	25.802.231,07
Id. aan andere Staatsbedrijven 2).....	670.000,—	730.000,—
Id. aan diverse instellingen 2).....	4.582.911,74	4.588.669,52

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929.

2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	21 Mei 1927	28 Mei 1927
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas.....	—	—
Saldo bij de Javasche Bank.....	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	f 2.129.000,—	f 5.182.000,—
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië	6.437.000,—	4.035.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	—	—
Muntbiljetten in omloop.....	30.675.000,—	30.496.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.....	1.320.000,—	1.071.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.....	1.449.000,—	1.423.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 30 Mei 1927.

Activa.		
Binnenl. Wis- (Hfdbk. f 93.189.435,17 sels, Prom., Bijbnk. „ 13.379.305,86 enz. in disc. Ag.sch. „ 16.947.072,97	f	123.515.814, -
Papier o. h. Buitenl. in disconto		—
Idem eigen portef. f 140.490.281,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „		140.490.281,—
Beleeningen (Hfdbk. f 50.556.780,08 incl. vrsch. Bijbnk. „ 11.962.011,74 in rek.-crt. Ag.sch. „ 79.172.992,94 op onderp. f 141.691.784,76		
Op Effecten f 137.702.984,76		
Op Goederen en Spec. „ 3.988.800,—		141.691.784,76
Voorschotten a. h. Rijk		—
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud f 58.818.620,—		
Muntmat., Goud „ 350.443.977,58		
f 409.262.597,58		
Munt, Zilver, enz. „ 27.738.015,75		
Muntmat., Zilver „		
		437.000.613,33
Effecten		
Belegging Res.fonds. f 7.037.855,29		
id. van 1/6 v. h. kapit. „ 3.963.937,79		11.001.793,08
Gebouwen en Meub. der Bank		5.142.000,—
Diverse rekeningen		34.514.503,16
	f	893.356.789,33
Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—
Reservefonds		7.047.731,06
Bijzondere reserve		8.800.000,—
Bankbiljetten in omloop		812.553.455,—
Bankassigatiën in omloop		461.311,09
Rek.-Cour. { Het Rijk f 1.664.629,70 saldo's: { Anderen „ 29.815.708,06		31.480.337,76
Diverse rekeningen		13.013.954,42
	f	893.356.789,33
Beschikbaar metaalsaldo	f	267.560.802,97
Op de basis van 1/6 metaaldekking		168.899.020,77
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. „		1.337.804.010,—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
30 Mei '27	58.819	350.444	812.553	31.942	267.561	52
23 „ '27	58.896	357.909	792.881	41.964	277.214	56
16 „ '27	59.001	359.732	813.082	33.982	276.242	53
9 „ '27	59.048	359.732	830.459	32.003	272.983	52
2 „ '27	59.156	359.739	867.801	32.824	365.518	49
25 April '27	59.272	359.739	791.119	39.176	279.917	54
31 Mei '26	65.968	366.260	944.262	40.528	281.552	52
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

1) Op de basis van 1/6 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

CURAÇAOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Disconto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse rekeningen ¹⁾	Diverse rekeningen ²⁾
1 April 1927	1.657	2.495	146	32	1.775	648
1 Maart 1927	1.586	2.194	148	58	1.550	691
1 Februari 1927	1.534	1.988	146	36	1.534	807
1 Januari 1927	1.516	2.081	147	29	1.690	850
1 December 1926	1.402	2.323	148	499 ³⁾	1.752	48
1 November 1926	1.423	2.147	133	33	1.256	265
1 April 1926	991	1.828	73	27	1.136	65

1) Sluitp. der activa. 2) Sluitp. der passiva. 3) Te goed van het Gouvern.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
21 Mei 1927	215.200		310.200	54.500	142.266
14 „ 1927	215.800		312.100	55.600	142.260
7 „ 1927	216.400		312.400	58.300	142.260
30 Apr. 1927	185.330	30.484	305.629	58.238	143.927
23 „ 1927	185.428	30.263	308.850	48.455	145.507
16 „ 1927	185.589	30.113	311.664	42.277	145.771
9 „ 1927	185.634	30.681	311.514	39.630	147.052
22 Mei 1926	200.475	38.227	325.829	45.357	164.959
23 Mei 1925	133.580	50.142	281.460	44.204	119.380
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
21 Mei 1927		116.600		***	59
14 „ 1927		119.500		***	59
7 „ 1927		121.100		***	58
30 Apr. 1927	14.026	18.612	64.968	56.909	59
23 „ 1927	13.932	20.411	61.404	50.351	61
16 „ 1927	13.815	19.715	62.865	48.311	61
9 „ 1927	13.896	20.386	64.659	41.880	62
22 Mei 1926	10.327	21.595	42.082	67.922	66
23 Mei 1925	20.773	16.765	45.280	56.738	56
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 1/6 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
25 Mei 1927	152.540	135.859	293.556	56.250	243.930
18 „ 1927	155.418	135.493	295.249	56.250	245.517
11 „ 1927	153.959	136.170	295.719	56.250	246.032
4 „ 1927	153.602	137.585	295.772	56.250	245.991
27 April 1927	154.163	137.515	294.779	56.250	245.108
20 „ 1927	153.848	137.038	298.678	56.250	248.968
26 Mei 1926	149.007	140.582	300.268	56.250	249.604
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. 1)
25 Mei '27	48.519	50.919	19.759	98.356	36.431	30 ¹⁾ / ₁₀
18 „ '27	47.249	46.762	15.685	100.247	39.675	34 ¹⁾ / ₄
11 „ '27	47.824	47.220	12.758	102.094	37.539	32 ¹⁾ / ₈
4 „ '27	46.289	41.902	12.398	93.830	35.767	33 ¹⁾ / ₈
27 Apr. '27	47.940	42.155	10.170	98.647	36.398	33 ¹⁾ / ₁₀
20 „ '27	37.956	68.779	15.244	110.338	35.560	29 ¹⁾ / ₈
26 Mei '26	41.035	71.817	20.220	103.042	28.175	22 ¹⁾ / ₈
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitenl. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen
27 Mei '27	5.547	1.864	344	53	2.193	7	1.594
19 „ '27	5.547	1.864	343	52	2.092	9	1.638
12 „ '27	5.547	1.864	342	57	1.935	11	1.674
5 „ '27	5.547	1.864	342	57	3.191	11	1.649
28 Apr. '27	5.547	1.864	342	58	3.021	8	1.686
27 Mei '26	5.548	1.864	335	78	4.584	17	2.272
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kistbil-jetten ²⁾	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Staat
27 Mei '27	26.600	5.701	19.018	51.801	10.424	159
19 „ '27	27.400	5.700	18.074	52.157	9.823	172
12 „ '27	28.900	5.694	16.179	52.617	9.156	43
5 „ '27	29.300	5.690	14.301	53.319	7.270	82
28 Apr. '27	29.300	5.675	12.526	52.210	6.874	117
27 Mei '26	35.900	5.338	3.599	52.735	3.197	30
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

1) Waarvan beschikbaar 463 miljoen. 2) In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitenl. regeeringen. 3) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-entl. circ. banken 1)	Devisen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
23 Mei 1927	1.816,5	69,1	92,3	1.873,6	20,1
14 " 1927	1.849,1	101,2	106,2	1.905,4	16,2
7 " 1927	1.849,8	101,2	127,0	1.931,4	27,1
30 April 1927	1.850,3	101,2	170,6	2.067,5	66,6
23 " 1927	1.850,3	101,2	169,1	1.674,0	16,0
22 Mei 1926	1.491,9	260,4	296,6	1.175,3	7,8
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
23 Mei 1927	92,9	485,7	3.191,9	728,6	229,9
14 " 1927	92,9	507,9	3.351,7	625,1	258,4
7 " 1927	92,9	485,0	3.504,0	572,0	188,7
30 April 1927	92,9	451,6	3.676,2	581,5	185,5
23 " 1927	92,9	548,7	3.146,7	791,4	182,3
22 Mei 1926	89,0	769,1	2.663,0	715,9	225,2
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,3	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 23, 14, 7 Mei, 30, 23 Apr. '27 22 Mei '26, resp. 91; 86; 67; 40; 140; 405 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste kosten in miljoenen Belgas.

Data 1927	Goud		Zilver 1)	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. ald. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
26 Mei	640	433	41	485	29	400	1.862	18	116
19 "	640	418	41	469	33	400	1.859	21	89
12 "	638	422	40	471	33	400	1.892	13	70
5 "	635	422	40	465	40	400	1.884	13	76
28 April	635	431	40	487	29	400	1.878	18	96

1) Aan de schatkist gecedeerd.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel; Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
11 Mei '27	3.070,2	1.680,8	164,2	442,0	233,1
4 " '27	3.043,9	1.621,6	162,7	507,6	244,2
27 Apr. '27	3.040,9	1.668,9	166,5	443,6	241,9
20 " '27	3.035,3	1.709,5	167,9	414,4	247,4
13 " '27	3.030,6	1.677,6	160,3	425,8	256,7
6 " '27	3.022,9	1.676,2	160,5	401,9	239,2
12 Mei '26	2.803,6	1.518,3	163,2	476,4	228,2

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. 1)	Algem. Dek-kings-perc. 2)
11 Mei '27	253,9	1.718,3	2.325,8	128,9	75,9	80,0
4 " '27	316,3	1.720,8	2.389,3	129,0	74,1	78,0
27 Apr. '27	318,3	1.718,3	2.313,9	128,8	75,4	79,5
20 " '27	332,8	1.729,8	2.299,6	128,4	75,3	79,5
13 " '27	355,3	1.743,8	2.307,3	128,3	74,8	78,8
6 " '27	341,9	1.727,4	2.265,5	128,2	75,7	79,7
12 Mei '26	396,3	1.675,5	2.245,7	122,4	71,5	75,7

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal Depo-sito's	Waarvan time deposits
4 Mei '27	669	14.485	5.931	1.723	19.416	6.103
27 Apr. '27	670	14.353	5.924	1.679	19.266	6.088
20 " '27	671	14.316	5.867	1.652	19.238	6.031
13 " '27	671	14.345	5.855	1.676	19.351	6.032
6 " '27	672	14.397	5.881	1.629	19.336	6.012
5 Mei '26	705	14.005	5.594	1.658	18.676	5.562

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 30 Mei 1927.

De rust ter beurze van Berlijn is eenigszins teruggekeerd, hetgeen tot uitdrukking is gekomen in een betrekkelijk stabiele houding van het koerspeil. Aan den anderen kant echter zijn geen kooporders van beteekenis in de markt gekomen. Het publiek, zoowel als de beurshandel hebben er de voorkeur aan gegeven een afwachtende houding aan te nemen, welke houding nog is versterkt door de rede, welke de heer Schacht in de achter ons liggende berichtsperiode heeft gehouden. Hieruit is gebleken, dat de maatregelen, welke tot nu toe zijn genomen, als noodzakelijk door de leiding van de Deutsche centrale credietinstelling worden beschouwd en hoewel geen mededeeling is gedaan omtrent de toekomst, gelooft men in Duitschland algemeen, dat de beurs aan een scherpe controle, vooral in den eersten tijd, onderworpen zal zijn. Wel meent men te mogen onderstellen, dat ingrijpende maatregelen, zooals die van de eerste helft van Mei, niet genomen zullen worden, doch aan den anderen kant ziet men geen aanleiding een krachtige opgaande beweging te mogen verwachten. In dit verband waren de koersen aan weinig verandering onderhevig.

Te Londen is de stemming loom geweest, althans in den aanvang van de berichtsweek. De debatten in het parlement omtrent de oneenigheid met Rusland hebben een druk op de markt gelegd, waarbij nog kwam de stijve houding van de geldmarkt. Deze was in het leven geroepen door de omvangrijke onttrekkingen van goud, welke op te merken zijn geweest en welke niet toegeschreven konden worden aan den stand van de wisselkoersen. De onrust, welke door deze — aanvankelijk geheimzinnige — verschepingen van goud is gewekt, heeft blijkbaar de Bank van Engeland doen besluiten mede te deelen, dat de goudaankopen zijn geschied voor rekening van de Bank van Frankrijk. Na deze mededeeling is de stemming ter beurze veel beter geworden, hetgeen voornamelijk tot uitdrukking is gekomen in de afdeling voor beleggingsfondsen, hoewel ook verschillende aandelen een vasten tendens vertoonden.

Te Parijs is de handel vrij beperkt gebleven, hoewel de grondtoon opgewekt is geweest. Weliswaar heeft de regering, noch de leiding van de Bank van Frankrijk, medegedeeld, welke doeleinden worden nagestreefd met het aankopen van goud in Londen en New York, doch wel trekt men er de conclusie uit, dat de financiële positie van Frankrijk zeer sterk is geworden, hetgeen uit den aard der zaak een gunstigen invloed op de fondsenmarkt heeft uitgeoefend. Vooral beleggingsfondsen waren opgewekt.

De fondsenmarkt te New York is vast geweest, doch met een vrij sterke inkrimping van den handel, welk verschijnsel echter steeds omstreeks dezen tijd van het jaar wordt opgemerkt.

Ten onzent was de stemming over het algemeen tamelijk opgewekt, hoewel verschillende afdelingen toch een eenigszins loome stemming aan den dag hebben gelegd. Dit was ook het geval voor *beleggingsfondsen*, waar de tendens lichtelijk dalende is geweest, in verband met de stijging van de geldkoersen, welke ook in onze markt op te merken is geweest. Toch zijn de koersverschillen van weinig beteekenis geworden. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 105%, 105%, 105¹¹/₁₆; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 99¹⁵/₁₆, 99²⁹/₃₂, 99¹³/₁₆; 4½ pCt. Ned.-Indië 1926: 97⁰/₁₀, 97½, 97½; 5 pCt. Brailië 1903 £ 100: 83¾, 84¾, 83½; 5 pCt. Brazilië 1913 £ 20—100: 72¾, 72½, 72¼; 8 pCt. Sao Paulo: 105¼, 106¾, 106.

Zeer opgewekt was de houding voor *sukeraandeelen*. De verschillende berichten omtrent pogingen, welke men aanwenden wil, om tot een vermindering van de suikerproductie te komen, hadden de markt reeds gunstig gestemd. Hierbij zijn nog gekomen de mededeelingen omtrent de maalresultaten op Java, waardoor voor de Nederlandsch-Indische suikerplantages een mooie oogst met lagen kostprijs in het vooruitzicht wordt gesteld. Aandeelen Handelsver. „Amsterdam” hebben slechts geringe variaties te zien gegeven. Cultuur Mij. de Vorstenlanden: 184¾, 183¾, 184¾; Handelsverg. Amsterdam: 789, 788¾, 785; Java Cultuur Mij.: 397¾, 400¾, 410; Maron: 290¾, 293, 277 (ex div.); Ned.-Ind. Suiker Unie: 294, 297, 301, 298½; Poerwodjo: 132¾, 135¾, 137½; Sindanglaot: 474½, 465; Suiker Cultuur Mij.: 305½, 307, 309¾, 311; Tjepper: 805, 806, 807, 808.

Tabaksaandeelen hadden een min of meer lusteloze markt, vooral toen het slotdividend van de Deli Maatschappij — 16 pCt. — bekend werd gemaakt. Deze aandelen hadden onder sterk aanbod te lijden, hetgeen verklaarbaar was, omdat de markt op een hoogere uitkeering had gerekend. De overige soorten werden eenigszins medegesleept, hoewel

de grondtoon toch tamelijk vast is gebleven. Tegen het einde van de berichtsweek trad voor vrijwel alle tabaksfondsen een verbetering in. Arendsburg: 638, 635; Besoeki Tabak: 513, 510, 511, 515; Deli Batavia: 483½, 480¼, 493; Deli Mij.: 463¼, 457, 455, 467; Ngoepit: 433, 425, 428, 436; Oostkust: 252, 250¾, 254¼; Senembah: 468, 464, 467¼.

Rubberaandeelen werden slechts in geringe mate verhandeld, waarbij af en toe een lichte inzinking van het koerspeil op te merken is geweest. Het heeft eenige teleurstelling gewekt, dat de voorraden te Londen, na twee achtereenvolgende weken een daling te zien te hebben gegeven, in de achter ons liggende week weder zijn toegenomen. Toch heeft het bekend worden van het cijfer der toeneming verlichting gewekt, omdat men met een grooteren aanvoer rekening had gehouden. Amsterdam Rubber: 3347/8 (ex div.), 332, 327¼; Deli Batavia: 285¾, 288, 280¼; Hessa Rubber: 486, 481, 470¾; Indische Rubber Comp.: 433, 429, 421¼; Kali Telepak: 355, 348½, 343¾; Kendeng Lemboe: 439, 443, 440; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 362½, 360, 326½; Oost-Java Rubber: 374¼ (ex div.), 376, 372½, 375; R'dam Tapanoei: 175, 171, 172¼; Serbadjadi: 327, 330, 322½; Sumatra Rubber: 434, 435, 433, 431; Vereenigde Indische Cultuurondernemingen: 224½, 223; Intercontinental Rubber: 13¾, 14.

De *petroleumafdeeling* heeft geen aanleiding tot ingrijpen gegeven. De berichten uit de Vereenigde Staten hebben er op gewezen, dat men pogingen in het werk stelt, om de productie in het Seminole district zooveel mogelijk te beperken, doch het is nog niet zeker, of de samenwerking zoodanig zal zijn, dat het doel zal worden bereikt. Dientengevolge wacht men af, wat de naaste toekomst zal brengen. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 359, 357; Kon. Petroleum Mij.: 379½, 378, 379; Perlak Petroleum: 66¾, 66, 67¾; Peudawa: 22½, 22¼, 22; Marland Oil: 38, 37¼, 38¹³/₁₆.

*Scheepvaart*aandeelen hadden een rustig verloop, waarbij af en toe eenige kooplust naar voren is getreden. Het heeft een goeden indruk gemaakt, dat de Java-China-Japan Lijn tot uitkeering van dividend is overgegaan, hoewel het percentage door de beurs gering wordt geacht. De declaratie van een dividend ad. 7 pCt. op aandelen van Nievelt Goudriaan & Co. heeft geen invloed op den koers van het fonds uitgeoefend. Holland-Amerika Lijn: 82, 81½, 83½; Java-China-Japan Lijn: 130¼, 134, 131½, 134½; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 95¼, 95½, 95; Ned. Scheepvaart Unie: 198¼, 199¾, 198¾; Nievelt Goudriaan: 127¼, 125½, 127¾; Stoomvaart Mij. Nederland: 192, 190¾, 182 (ex div.).

Van *binnenlandsche industrieele aandelen* is de aandacht sterk op aandelen Philips Gloeilampenfabrieken gevallen, welke een krachtige koersstijging hebben aangetoond. Kunstzijdesoorten varieerden in geringe mate, doch een vaste ondergrond bleek aanwezig te zijn. Aandeelen Jurgens waren goed prijshoudend. Centrale Suiker Mij.: 120, 119½, 118¾; Hollandsche Kunstzijde Ind.: 114¼, 116¾, 119, 118¾; Jurgens: 173¼, 172¾, 172¾; Maekubee: 120¾, 121, 118¾; Ned. Kunstzijdefabriek: 332, 329¼, 331; Philips Gloeilampenfabr.: 403, 414¼, 430.

Mijnaandeelen waren, behoudens een uitzondering, zooals Billiton Maatschappij, lusteloos gestemd. Vrij sterk aanbod is ontstaan in aandelen Boeton, een reactie, welke na de voorafgegane sterke stijging geen verwondering heeft gewekt. Ook aandelen Algemeene Exploratie en Redjang Lebong waren loom. Alg. Exploratie Mij.: 73¼, 71, 69½; Billiton 1e Rubr.: 866, 871, 880, 886, 891; Boeton Mijnbouw Mij.: 171, 165, 152, 159½, 160¾; Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 81¼, 81, 80¼; Redjang Lebong: 161, 165, 169½, 168½; Singkep Tin Mij.: 486, 488¼, 485.

De afdeling voor *bankaandeelen* was kalm, doch vast. Aandeelen Koloniale Bank waren eenigszins aangeboden, als gevolg van het teleurstellende dividend over 1926. Amsterdamsche Bank: 179¼, 171 (ex div.), 171½; Incasso Bank: 121¼, 121½; Javasche Bank: 374¼, 375; Koloniale Bank: 261¾, 262¼, 258¼, 256¾; Ned.-Ind. Handelsbank: 177, 177¼, 174¼; Ned. Handel Mij.: 166¾, 166¼, 166; R'damsche Bankvereeniging: 87½, 87¾, 87½; Twentsche Bank: 139, 138, 139.

De *Amerikaansche afdeeling* was opgewekt, vooral voor spoorweegaandeelen, zooals Wabash en Missouri Kansas & Texas. Anaconda Copper: 94¼, 93¼, 91½ (ex div.), 91½; Studebaker: 54¾, 53¼, 53¾; United States Steel Corporation: 172¼, 173³/₁₆, 173¹/₁₆; Atchison Topeca: 184½, 185¼; Baltimore & Ohio: 124¾, 123¾, 125; Erie: 55, 54¾; Missouri Kansas & Texas: 46, 45¾, 49, 50¾; Southern Pacific R.w.: 114¾, 116¾; Wabash Railway: 69¾, 68¾, 74¾, 75¾.

Op de *geldmarkt* steeg prolongatie van 3¼ tot 4¼ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

31 Mei 1927.

De vaste stemming, die in de vorige week reeds de tarwe-markt kenmerkte, heeft zich deze week in versterkte mate doen gelden en allengs heeft zich zelfs een willige stemming van de markt meester gemaakt met dagelijkse prijsstijgingen van tarwe en rogge, speciaal in Noord-Amerika van een omvang als wij sedert de oorlogsjaren niet meer hebben meegemaakt. Reeds eenigen tijd verkeerde in de Vereenigde Staten ook maïs in uiterst vaste stemming en deze week heeft zij zich, vooral wat Canada betreft, ook over haver en gerst uitgebreid. De oorzaak van dit alles ligt vrijwel uitsluitend in het ongunstige weder in de Vereenigde Staten en Canada. De week begon dadelijk met hernieuwde berichten over zwaren Canadeeschen regenval, nadat aan het einde der vorige week de vooruitzichten er wat minder slecht hadden uitgezien. Verbetering is verder in den loop der week niet ingetreden en dientengevolge steeg te Winnipeg van 23 tot 30 Mei de prijs voor Juli- en October-tarwe niet minder dan ongeveer 13 dollarcent per 60 lbs. of bijna 9 pCt. Sedert het laatst van April heeft de verhooging nu ongeveer 17½ pCt. bedragen. Het valt niet te ontkennen, dat het er met de Canadeesche oogstvooruitzichten slecht voorstaat, want de uitzaai heeft door het voortdurend slechte weder en den hevigen regenval een zoo sterke belemmering ondervonden, dat niet slechts groote vertraging plaats vindt, doch dat het zelfs waarschijnlijk is, dat speciaal in de provincie Manitoba vrij wat minder tarwe zal worden uitgezaaid dan anders. Volgens particuliere berekeningen was op 25 Mei in Saskatchewan 85 pCt. van den uitzaai gereed gekomen, in Alberta 90 pCt., doch in Manitoba slechts 50 pCt., terwijl in het vorige jaar op 15 Mei het werk geheel afgelopen was. Al zijn de percentages voor de twee eerstgenoemde provincies niet slecht, voor Manitoba maakt het cijfer van 50 pCt. het waarschijnlijk, dat men daar aan het einde der maand lang niet gereed zal zijn. Daarbij blijft het slechte weder nog voortduren en bij de groote rol, die Canadeesche tarwe tegenwoordig op de wereldmarkt speelt, bestaat er dus alle aanleiding voor ongerustheid met als gevolg aanmerkelijke prijsstijging. Ook dient niet vergeten te worden, dat een deel der in Canada uitgezaaide tarwe abnormaal laat gezaaid is, zoodat daarvoor het gevaar ontstaat, dat de tarwe niet tijdig rijp is en schade ondervindt van vorst en herfstweder. In nog sterkere mate geldt dit voor het gedeelte, dat na de hierboven opgegeven percentages nog wordt uitgezaaid. Na het einde van Mei zal waarschijnlijk geen tarwe meer worden gezaaid, maar voor haver en gerst kan dat beter worden gerisicueerd en als het weder nu wat beter wordt, valt daarvan dus misschien nog een vermeerderde uitzaai te verwachten. In beschouwingen over de Canadeesche oogstvooruitzichten wordt telkens opgemerkt, dat de sterke regenval althans dit voordeel heeft gehad, dat de bodem veel vocht bevat voor de eerste ontwikkeling van het gewas, doch ook daarvoor is nu beter weder noodig en bovendien beteekent dat weinig tegenover de vermindering in den uitzaai. Nu het werkelijk waarschijnlijk wordt, dat die vermindering belangrijk zal zijn, wordt dan ook de troost van het groote vochtgehalte van den bodem van minder beteekenis.

Ook in het Noord-Westen der Vereenigde Staten heeft de uitzaai van de zomertarwe onder het slechte weder geleden, doch men kon daar vroeger beginnen en het werk is er dan ook grootendeels tijdig gereed gekomen. Tot de vaste stemming der tarwemarkten in Noord-Amerika hebben ook de berichten omtrent de wintertarwe der Vereenigde Staten bijgedragen. In Texas is het oogsten aangevangen, doch de opbrengst valt er niet mee. Zeer weinig verwacht men van den tarweoogst in Oklahoma, die sterk van het slechte weder heeft geleden en in Kansas klaagt men ook al over onbevredigende oogstvooruitzichten. Dat zou dan misschien belangrijker zijn dan de tegenval in de twee eerstgenoemde staten, die te zamen slechts 8 à 12 pCt. van den geheelen oogst aan wintertarwe in de Vereenigde Staten voortbrengen. Overigens staat de oogst er vrij goed voor. Chicago volgde voor tarwe vrijwel ten volle het voorbeeld van Winnipeg, doch de markt was er op 30 Mei gesloten en tot den 28sten waren de prijzen er ongeveer 7½ dollarcent per 60 lbs. gestegen. In Argentinië, waar in de vorige week, ook toen Noord-Amerika zoo vast werd, de markt rustig bleef, heeft nu eveneens een aanzienlijke prijsstijging plaats gevonden, vooral toen in Engeland de kooplust voor tarwe sterk toenam. Ook het uitblijven van regen, dat in Argentinië den veldarbeid voor de nieuwe oogsten van tarwe, haver en lijnzaad bemoeilijkt, heeft daartoe eenigszins meegewerkt. Eenige regen is echter wel gevallen en het werk

gaat langzaam voort, terwijl er voor den uitzaai voorloopig nog voldoende tijd is. Intusschen is tarwe aan de Argentijnsche termijnmarkten, in den loop der week 75 à 80 centavos per 100 KG. in prijs gestegen. In Europa is het vooral Engeland geweest, dat bij het stijgen der prijzen in toenemende mate tarwe is gaan koopen. Vooral in Australische ladingen werden veel zaken gedaan, doch ook in parcels onderbreiding de omzet geleidelijk tot de stijgende prijzen eenige uitbreiding. Onder de verhandelde tarwe bevond zich ook vrij geregeld Britsch-Indische tarwe, nu daarvan de opbrengst vrij bevredigend blijkt te zijn. Vermelding verdient nog, dat Canadeesche tarwe per October/November, waarin sedert eenigen tijd in Engeland vrij geregeld zaken worden gedaan, deze week sterk in prijs is gestegen, terwijl in de vorige week die prijsstijging niet groot was. Ook daaruit blijkt, dat eerst gedurende deze week de toestand in Canada werkelijk ongerustheid begint te wekken. Steun van het vasteland heeft de Engelsche markt deze week slechts in geringe mate onderhouden. De meeste vastelandsche invoerlanden n.l. hebben nog niet kunnen besluiten tot de telkens hoogere prijzen het tempo hunner tarwe-inkoop te versnellen. Er is zeer veel tarwe naar Europa onderweg en deze week bereikte de naar Europeesche destinaties onderweg zijnde hoeveelheid weder bijna de 10 miljoen quarters, een buitengewoon hoog cijfer in vergelijking met de 4.4 miljoen van een jaar geleden. Wel heeft Europa in de eerstvolgende maanden nog veel tarwe noodig (waarbij echter in aanmerking te nemen is, dat men in Zuid-Europa nog maar eenige weken van den oogsttijd verwijderd is) doch daartegenover staan dan ook zeer ruime verschepingen, die nog wel eenigen tijd in dit tempo zullen voortgaan. De stand der nieuwe oogsten is in Europa over het algemeen niet onbevredigend. In Italië en Frankrijk is die zelfs zeer goed, doch in de overige landen van Noordwestelijk, Noordelijk en Centraal Europa wordt vrij algemeen geklaagd over den achterlijken stand van het graan ten gevolge van het ongunstige weder van April en de eerste 3 weken van Mei.

Evensals van tarwe, zijn ook van rogge de Noord-Amerikaansche verschepingen deze week groot geweest. De afgeladen rogge was voor verreweg het grootste gedeelte naar Duitschland bestemd, zoowel over Hamburg en Bremen als via Rotterdam. De handel in deze graansoort was echter niet levendig. Onder den invloed der zeer vaste markten en sterk stijgende prijzen in Noord-Amerika vond weliswaar ook in Duitschland en Nederland een prijsverhoging plaats, die op enkele dagen tot uitbreiding van den omzet leidde, doch deze betrof vrijwel uitsluitend zaken van wederverkoopten aanzienlijk beneden de Amerikaansche prijzen. De roggeprijs is te Chicago tot 28 Mei voor Juli $7\frac{1}{8}$ dollarcent per 56 lbs. gestegen en sedert de laatste helft van April bedraagt ook voor deze graansoort de verhoging ongeveer 17 pCt.

Ook maïs is in Amerika weder buitengewoon vast geweest en de prijs is er tot een sedert den zomer van 1925 niet meer voorgekomen niveau gestegen. Speciaal voor de nieuwe maïs is het weder in de Vereenigde Staten dan ook

buitengewoon slecht geweest. Niet slechts is eerst zeer weinig uitgezaaid en staat in verschillende streken de uitzaai zelfs geheel stil, doch ook voor de reeds gezaaide maïs is het weder ongunstig. 11 à 12 dollarcent per 56 lbs. is maïs in deze week te Chicago gestegen en in vergelijking met het midden van April, toen de markt zoo gedrukt werd door de groote voorraden, heeft de totale omkeer der markt een prijsverhoging van ongeveer 33 pCt. met zich gebracht. Tot nog toe heeft die prijsstijging niet veel directe beteekenis voor de Europeesche maïsmarkt gehad, doch indien werkelijk de maïs oogst der Vereenigde Staten aanzienlijk mocht achterblijven bij een gemiddelde opbrengst, ontstaat de mogelijkheid, dat Noord-Amerika Plata-maïs zal gaan koopen, hetgeen dan voor alle maïsoorten een geheel ander prijspeil zou kunnen teweegbrengen. De Argentijnsche maïsmarkt was in het begin der week rustig en ook in de meeste Europeesche invoerlanden was dat het geval. Groote Argentijnsche verschepingen en desondanks toch nog verdere toename van den voorraad in de Argentijnsche havens, flinke verschepingen van den Donau en de aflading van 100.000 quarters uit de Russische havens der Zwarte Zee, die geruimen tijd slechts zeer weinig maïs hadden verscheppt, hebben aanvankelijk de markt wat gedrukt. In Engeland was de vraag niet levendig en Duitschland was evenmin sterk koper. Slechts in Nederland bestond voor Platamaïs goede kooplust en de prijzen voor spoedige Platamaïs ondergingen er al spoedig een geleidelijke verhoging. In de tweede helft der week zette die prijsstijging zich in toenemende mate voort, terwijl tevens Engeland meer kooplust toonde en ook in Duitschland de vraag toenam. Zoowel Hamburg als de markten aan den Rijn kochten meer maïs en de Nederlandsche markt werd daardoor nog gesteund. De vrij aanzienlijke aanvoeren in de Nederlandsche havens werden dan ook zonder moeite opgenomen, terwijl zich ook op aflading tot de stijgende prijzen een grotere omzet ontwikkelde. Gedurende de laatste dagen der week is Platamaïs aanmerkelijk duurder geworden en speciaal op 30 Mei trad ook op de Argentijnsche termijnmarkten een sterke prijsverhoging in. Sedert het begin der week bedraagt de prijsstijging 35 à 40 centavos per 100 KG. en men krijgt den indruk, dat eerst nu de invloed van Noord-Amerika zich laat gelden. Ook heeft waarschijnlijk de groote Engelsche vraag naar maïs van 30 Mei de Argentijnsche prijsverhoging in de hand gewerkt. Er zijn namelijk op dien datum een zestal ladingen Platamaïs gekocht (op 28 Mei eveneens reeds 3 ladingen) en ook in parcels was de omzet groter met stijgende prijzen. Op 31 Mei was dan ook in Europa Platamaïs overal aanmerkelijk duurder. Donaumaïs was ook nu weder minder gemakkelijk te plaatsen dan Platamaïs, hetgeen gedeeltelijk nog het gevolg is van de niet altijd bevredigende kwaliteit der Roemeensche maïs. Men heeft dan ook in Nederland reeds geruimen tijd niet veel Roemeensche maïs gekocht en daar steeds in Hamburg en het Noorden betere prijzen te maken waren, is van de vrij groote verschepingen der afgelopen week slechts zeer weinig naar Nederland en

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe Juni	Maïs Juni	Lijnzaad Juni
28 Mei '27	153 $\frac{1}{2}$	98 $\frac{1}{2}$	51 $\frac{3}{8}$	12,70	6,30	16,25
21 „ '27	144 $\frac{1}{2}$	88 $\frac{1}{2}$	48	12,20	6,10	15,95
28 Mei '26	167 $\frac{3}{4}$	68 $\frac{1}{2}$	39 $\frac{3}{8}$	13,35	6,70	15,30
28 Mei '25	170 $\frac{1}{4}$	116	47 $\frac{1}{2}$	15,30	9,50	21,50
28 Mei '24	105 $\frac{1}{4}$	77 $\frac{1}{8}$	46 $\frac{1}{2}$	11,20	7,70	19,40
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	30 Mei 1927	23 Mei 1927	31 Mei 1926
Tarwe (Hardwinter II) .. ¹	16,50	15,75	16,25
Rogge (No. 2 Western) .. ¹	13,90	13,50	11,—
Maïs (La Plata)	180,—	171,—	170,—
Gerst (48 lbs. malting) .. ²	262,—	260,—	192,—
Haver (Canada 3)	13,—	12,75	10,70
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) .. ¹	12,15	11,65	11,65
Lijnzaad (La Plata)	383,—	373,—	330,—

¹) per 100 KG. ²) per 2000 KG. ³) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	22/27 Mei 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	22/28 Mei 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	1927	1926
Tarwe	44.013	886.991	499.518	1.500	30.565	7.568	917.556	507.086
Rogge	3.411	114.991	82.211	100	100	596	115.091	82.807
Boekweit	261	9.716	10.285	—	67	500	9.783	10.785
Maïs	20.266	537.901	343.345	3.985	93.443	31.331	631.344	374.676
Gerst	5.690	180.208	136.813	—	2.899	4.605	183.107	141.418
Haver	3.470	72.254	76.392	—	2.728	2.095	74.982	78.487
Lijnzaad	3.659	107.485	92.081	2.300	102.348	101.564	209.833	193.645
Lijnkoek	3.404	76.869	101.073	—	—	—	76.869	101.073
Tarwemeel	2.885	50.092	25.468	395	16.114	5.009	66.206	30.477
Andere meelsoorten	165	7.441	6.288	—	—	—	7.441	6.283

een groot gedeelte naar Duitschland bestemd. Intusschen bleef de maismarkt in Roemenië zeer vast met beperkte aanvoeren en gewoonlijk worden nog steeds voor Roemeensche mais iets hogere prijzen gevraagd dan voor Platamaïs, hetgeen een levendige ontwikkeling der zaken tegenhield.

Gerst was aanvankelijk nog stil, maar toen het slechte weder ook voor gerst den Canadeeschen uitzaai in gevaar ging brengen en te Winnipeg de gerstprijzen spronggewijze steeg, herstelde zich ook in Europa weder de ondernemingslust. Duitschland trad op enkele dagen dan ook zeer sterk als koper op en betaalde sterk gestegen prijzen voor Canadeesche, Plata- en Donaugerst. Ook Nederland vertoonde betere vraag, doch op 30 Mei was het vertrouwen in den gerstprijzen toch niet zeer groot, waarschijnlijk gedeeltelijk wegens de opnieuw sterk toegenomen verschepingen. Van Noord-Amerika werd deze week veel gerst afgeladen en ook van den Donau kwamen weder grootere verschepingen tot stand. Te Winnipeg steeg gerst ongeveer 7 dollarcent per 48 lbs. Buitengewoon vast was daar ook haver, waarvoor op sommige dagen ongekende prijsstijgingen van 3 à 4 dollarcent per 32 lbs. voorkwamen. Voor haver heeft Europa zich echter aan die vaste Canadeesche markten niet sterk gestoord, gedeeltelijk omdat Argentinië slechts weinig vaster was. Nog steeds is tot de gestegen prijzen in de meeste Europeesche landen de vraag niet weder levendig geworden en Noord-Amerikaansche haver wordt door wederverkopers telkens aanzienlijk beneden de Amerikaansche prijzen aangeboden. Te Chicago was voor haver de prijsstijging minder hevig dan te Winnipeg, doch tot 28 Mei bedroeg zij daar toch nog 2½ dollarcent per 32 lbs.

SUIKER.

Ook deze afgelopen week waren de verschillende suikermarkten kalm doch prijshoudend gestemd.

In New York waren de fluctuaties in de noteeringen voor Sp. Centrifugals alsook op de termijnmarkt uiterst gering, hetgeen uit ondervolgende cijfers blijkt:

	Sp. C.	Juli	Spt.	Dec.	Jan.	Mrt.
Slot voorafg. week	4.86	3.07	3.17	3.24	3.08	2.91
Opening verslagweek....	4.86	3.06	3.15	3.23	3.06	2.90
Slot verslagweek.....	4.83	3.03	3.13	3.22	3.07	2.89

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 53.000 tons, de versmeltingen 63.000 tons tegen 69.000 tons in 1926 en de voorraden 258.000 tons tegen 366.000 tons.

Tot het einde der week toonden raffinadeurs slechts weinig belangstelling voor ruwzuiker, ofschoon de tijd toch nadert, dat de consumptie sterk zal toenemen. Slechts op Zaterdag kwamen weer eenige belangrijke aankopen tot stand en kon de prijs verbeteren tot 3½ d.c. c. & fr. New York voor basis prompte Cubasuiker. De prijs hiervoor variërende overigens tusschen 3 en 3½ d.c.

Volgens Willett & Gray heeft de overstroming in Louisiana groote schade aangericht aan den te velde staanden rietooft en de schade wordt door dit bureau geraamd op 70 pCt., welk bericht echter nog zonder noemenswaardige uitwerking op de markt gebleven is.

De laatst Cuba-statistiek is als volgt.

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 21 Mei..	50.110	76.922	113.596
Totaal sedert 1 Jan.—21 Mei..	3.153.999	3.467.315	3.778.128
Werkende fabrieken	9	34	69
Weekexport 21 Mei	72.274	72.880	102.290
Totale export sedert 1 J.—21 M.	1.751.440	1.994.646	2.478.638
Totale voorraad 21 Mei	1.402.559	1.472.670	1.299.490

Op 27 Mei waren nog slechts 6 fabrieken aan het malen tegen 34 in 1926.

Ook in Engeland doen Raffinadeurs op het oogblik hunne inkoop slechts naar gelang de dagelijkse behoeften. De kleine voorraden in dit land en het komende seizoen in aanmerking nemende mag binnenkort een verlevendiging van den handel verwacht worden.

De termijnmarkt in Londen bleef tot kleine zaken beperkt en de noteeringen fluctueerden slechts weinig; het slot was als volgt:

Mei 1927 .. Sh. 16/7½	Oct. 1927 Sh. 16/-
Aug. " " " 17/-	Dec. " " " 15/8½
	Maart 1928 " 17/4½

Op Java was de markt kalm en brokkelden prijzen in de tweede hand tusschen $f \frac{1}{4}$ en $f \frac{1}{8}$ af.

Hier te lande opende de termijnmarkt prijshoudend, waarna prijzen echter ietwat terugliepen. Op de lagere prijzen openbaarde zich wat meer kooplust en de markt sloot prijshoudend op de volgende noteeringen:

Mei $f 20\%$; Aug. $f 20\%$; Dec. $f 18\%$; Maart $f 19$; geboden met $f \frac{1}{8}$ hogere vraagprijzen.

De omzet bedroeg de afgelopen week ongeveer 4300 tons.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands.)

	27 Mei 1927	20 Mei 1927	13 Mei 1927	28 Mei 1926	28 Mei 1925
New York voor Middling ...	16,75 c	16,20 c	15,75 c	18,90 c	23,75 c
New Orleans voor Middling	16,22 c	15,74 c	15,33 c	18,04 c	23,80 c
Liverpool voor Middling ...	8,94 d	8,91 d	8,72 d	1) d	12,93 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '26 tot 20 Mei '27	Overeenkomstige periode	
		1925/26	1924/25
Ontvangsten Gulf-Havens.	12604	9267	9202
" Atlant. Havens	2438	2113	2460
Uitvoer naar Gr. Brittannië	6128	4133	4381
" "t Vasteland etc.	1646	1002	851
" " Japan			

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	20 Mei '27	Overeenkomstig tijdstip	
		1926	1925
Amerik. havens	1728	885	562
Binnenland	709	1344	376
New York	223	38	163
New Orleans	445	263	129
Liverpool	1048	543	608

1) Gesloten.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 25 Mei 1927.

Sedert ons laatste bericht heeft de Amerikaansche katoenmarkt onder den invloed van ongunstige weerberichten en „professional dealings” verkeerd, waardoor prijzen zijn gestegen. De loopende maandfutures in Liverpool bereikten gisteren 8.80, wat een stijging van 43 punten beteekent, vergeleken met het hoogste cijfer van den voorafgaanden Dinsdag. Loco-verkopen in Liverpool waren de vorige week minder levendig en bedroegen in totaal slechts 38.000 balen. Egyptische soorten zijn ook duurder, doch hierin gaat eveneens minder om. De berichten over den nieuwen oogst blijven gunstig luiden, terwijl de ontvangsten van den laatsten oogst reeds aanmerkelijk meer bedragen dan die van het vorig seizoen. Over het algemeen gesproken toont de markt echter weinig vertrouwen in de huidige prijzen, welke zich desniettenstaande goed kunnen handhaven. Katoen schijnt in sterke handen te zijn, hoewel er gisteren groote fluctuaties in Alexandrië plaats hadden.

De Amerikaansche garenmarkt is vast, terwijl de vraag goed te noemen is. Verkoop van flinke hoeveelheden komen echter in verband met de verhoogde prijzen weinig voor. De vorige week heeft de Association instructies gegeven om de productie verder met 5 pCt. in te krimpen. Vorige Maandag werd er een verklaring gepubliceerd, waarin voldoening werd uitgedrukt over de resultaten van de verhoogde prijzen, tevens meldende dat verkoopen van weftgarens, in de eerste week na het inwerking treden van de verhoogde prijzen, steeds in hoeveelheid toenemen en dat tegen het einde van de week de geheele verhooging kon worden doorgevoerd. Gisteren vernamen wij, dat enkele flinke posten, zoowel voor export als voor binnenlandsch gebruik, tot bevredigende prijzen zijn afgesloten, doch het grootste gedeelte van de jongste verkoopen tegen verhoogde prijzen hebben betrekking op kleine hoeveelheden. Spinners blijven echter zeer vast gestemd. Naar getwijnde garens bestaat weinig vraag, speciaal voor binnenlandsch gebruik, daar de verhoogde noteeringen een beletsel zijn voor den exporthandel. Naar Egyptische soorten bestaat over het algemeen weinig belangstelling en zaken, hetzij in twist of weft bepaalden zich voornamelijk tot kleine hoeveelheden voor spoedige levering. Wat getwijnde garens betreft zijn er slechts weinig zaken van betekenis tot stand gekomen en doubleurs vinden het moeilijk de verhoogde prijzen te handhaven.

De scherpe rijzing in katoen- en garenprijzen is een be-

letsel geweest voor zaken in de doekmarkt. Voor de binnenlandsche markt en Western sections zijn diverse opruimingspartijen geplaatst tegen betere prijzen, waarvan enkele fabrikanten hebben kunnen profiteeren. Oostersche koopers schijnen zeer zenuwachtig te zijn en ofschoon het begin van de stijging meer vraag tegen betere prijzen bracht, wordt de afstand tusschen het prijsidee van koopers en verkopers voortdurend grooter, waardoor er steeds minder omgaat.

18 Mei 25 Mei Oost. koersen. 17 Mei 24 Mei
 Liverpoolnoteeringen. T.T. op Br.-Indië $1\frac{5}{8}$ $1\frac{5}{8}$
 F.G.F. Sakellaris 16,10 16,70 T.T. op Hongkong $1\frac{11}{16}$ 2/0
 G.F. No. 1 Oomra.. 6,75 7,00 T.T. op Shanghai $2\frac{6}{16}$ $2\frac{6}{16}$

KOFFIE.

Sedert het laatste weekoverzicht bleef de markt aanvankelijk onveranderd, doch daarna werd de stemming iets beter op iets verhoogde vraagprijzen van Santos. Er kwamen op prompte en op latere verscheping dan ook nogal wat zaken tot stand, doch voor Rio bleef de markt lusteloos en de vraagprijzen dezer soort daalden in het productieland nog iets verder. Tegenover Santos staat Rio echter nog altijd te hoog en alvorens in deze soort wederom regelmatig importen zullen kunnen worden afgesloten, zullen de prijzen verder moeten dalen en zal de normale verhouding tot de Santos-prijzen moeten herwonnen zijn. In Nederlandsch-Indië bleven de prijzen voor Robusta vrijwel onveranderd, doch tot zaken van eenige betekenis kwam het niet.

Wat de Centraal-Amerikaansche soorten betreft, zoo kan worden vermeld, dat dezer dagen van betrouwbare zijde alhier bericht werd ontvangen, dat de uitvoer uit Guatemala voor dit seizoen als geëindigd moet worden beschouwd, aangezien de voorraad aldaar geheel is uitgeput. Hetzelfde bericht meldt, dat dit, voor zoover het gewasschen koffie betreft, voor bijna geheel Centraal-Amerika geldt, en dat slechts eene geringe hoeveelheid ongewasschen koffie in Salvador en Nicaragua is overgebleven.

Een dezer dagen ontvangen telegram uit Brazilië meldde, dat de voorraad, door het Instituut tot Permanente verdediging van de Koffie, in de pakhuizen en de spoorwegstations in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes teruggehouden, op 14 Mei bedroeg 2.991.000 balen, hetgeen tegen 30 April eene vermindering beteekent van 142.000 balen. Dit cijfer steekt ongunstig af bij dat van de vermindering in de laatste maanden en ook tegen dat van de tweede helft van April, toen de voorraad niet minder dan 360.000 balen was achteruitgegaan. Waaraan het is toe te schrijven, dat hij ditmaal zoo weinig verminderd is, valt hier niet goed te beoordeelen, doch het is zeer wel mogelijk, dat eene nieuwe telling van de voorraden heeft plaats gehad, waarbij gebleken zou zijn, dat zij op 30 April, ten gevolge van onjuistheden, begaan in de voorafgaande maanden, grooter waren geweest dan toen was aangenomen.

Een heden alhier uit Brazilië ontvangen telegram bericht, dat op een te Sao Paulo gehouden bijeenkomst van het Instituut tot Permanente verdediging van de Koffie van Sao Paulo met afgevaardigden uit de Staten Rio, Espirito Santo en Minas Geraes definitief besloten is voor den volgenden oogst het door Sao Paulo reeds geruimen tijd gevolgde systeem tot beperking van de aanvoeren uit het binnenland in overeenstemming met den uitvoer van de voorafgaande maanden, aan te nemen, en dat hiermede een begin zal worden gemaakt op 10 Juni a.s. Hoewel niets officieels bekend gemaakt is met betrekking tot de vermeerdering van de voorraden in Rio en Santos, wordt echter volgens dezelfde mededeeling verwacht, dat bij de eerstvolgende gelegenheid de limite van de aanvoeren voldoende zal worden verhoogd om de voorraden in bedoelde twee havens te doen toenemen, ten einde beter te kunnen voldoen aan de behoefte van de markt. Al wordt het er niet bijgezegd, moet toch worden aangenomen, dat deze laatste bepaling hoofdzakelijk gemaakt is omdat, zooals bekend is, door de groote hoeveelheden onzuivere koffie in de haven van Santos voldoening aan de in den laatsten tijd afgesloten verkoopcontracten aldaar voor de betere soorten zeer moeilijk is, en voor Rio is eene toeneming van den sedert einde Maart wel wat erg geslonken voorraad in elk geval ook wenschelijk.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer $73\frac{1}{2}$ a $74\frac{1}{6}$ per cwt. en van dito Prime ongeveer $75\frac{1}{6}$ a $77\frac{1}{6}$, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen $64\frac{1}{6}$ a $65\frac{1}{6}$.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Juni-verscheping, $33\frac{1}{2}$ ct.; Mandheling Robusta, Juni-verscheping, $36\frac{1}{2}$ ct.; Benkoelen Robus-

ta, Juni-verscheping, $34\frac{1}{2}$ ct., alles per $\frac{1}{2}$ KG., cif., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteeringen bleven onveranderd 52 ct. per $\frac{1}{2}$ KG. voor Superior Santos en 47 ct. voor Robusta.

Aan de Rotterdamsche termijnmarkt bleven de noteeringen voor het Santos-contract onveranderd; die van het Gemengd contract liepen iets op.

De noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
31 Mei	$39\frac{1}{4}$	$37\frac{1}{2}$	$36\frac{1}{2}$	$35\frac{1}{2}$	$38\frac{1}{8}$	$35\frac{1}{8}$	$34\frac{1}{8}$	$33\frac{1}{8}$
24 "	$39\frac{1}{4}$	$37\frac{1}{2}$	$36\frac{1}{2}$	$35\frac{1}{2}$	$37\frac{1}{8}$	$35\frac{1}{8}$	$34\frac{1}{8}$	$33\frac{1}{8}$
17 "	$39\frac{1}{4}$	38	37	36	$37\frac{1}{8}$	$35\frac{1}{8}$	$34\frac{1}{8}$	$33\frac{1}{8}$
10 "	$39\frac{1}{8}$	$38\frac{7}{8}$	38	37	$37\frac{1}{8}$	$35\frac{1}{8}$	$34\frac{1}{8}$	$33\frac{1}{8}$

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
27 Mei	\$ 12,07	\$ 11,75	\$ 11,60	\$ 11,45
23 "	" 11,78	" 11,42	" 11,25	" —,—
16 "	" 11,86	" 11,46	" 11,28	" —,—
9 "	" 11,81	" 11,45	" 11,24	" —,—

Rotterdam, 31 Mei 1927.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4)	
30 Mei 1927	176.000	23.625	948.000	24.100	$5\frac{1}{16}$ ⁸⁴
23 " 1927	166.000	23.825	994.000	24.100	$5\frac{1}{16}$ ¹⁸
16 " 1927	139.000	23.900	949.000	24.500	$5\frac{1}{16}$ ¹⁶
31 Mei 1926	143.000	25.525	1.265.000	25.500	$7\frac{1}{8}$

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
28 Mei 1927 ...	69.000	3.199.000	178.000	8.682.000
29 Mei 1926	46.000	3.700.000	155.000	8.401.000

) In Reis.

THEE.

De afgelopen week gaf op de theemarkt een kleine reactie te zien, voornamelijk in de prijzen van Ned.-Indische thee op de Londensche veiling.

Deze reactie is niet te verwonderen na de snelle rijzing, die de prijzen in de voorafgaande weken ondergingen. De daling der prijzen, welke alleen maar gold voor de mindere soorten, bedroeg echter niet meer dan $\frac{1}{4}$ d. per lbs. De markt was daardoor wat stiller, hoewel er nog verschillende partijen ex vorige veiling afgedaan konden worden.

Amsterdam, 31 Mei.

COPRA.

De markt was de afgelopen week aanvankelijk flauwer gestemd. Het aanbod van Indië nam toe, terwijl consumenten hun biedingen dagelijks reduceerden.

Het slot is, in sympathie met de Amerikaansche markten, echter veel vaster.

De slotnoteeringen zijn:

Nederl.-Indische f.m.s., stoomend	f. $32\frac{1}{4}$
" " " Juni-Juli afl.	" $32\frac{1}{8}$
" " " Juli-Aug.	" $32\frac{1}{8}$

RIJNVAART.

Week van 22 Mei t/m. 28 Mei 1927.

De aanvoeren van zeezijde, hoofdzakelijk erts, waren tamelijk levendig; de algemeene toestand te Rotterdam bleef ongewijzigd.

De vraag naar ledige ruimte, die voortdurend ruimschoots beschikbaar bleef, was tamelijk levendig. De ertsvracht bedroeg gemiddeld f 0,40—0,50 met resp. $\frac{1}{4}$ en $\frac{1}{2}$ lostijd. Naar den Bovenrijn betaalde men in doorsnee f 0,80 a f 0,85 met verkorten lostijd. Het sleeploon varieerde tusschen het 30 en 35 cts. tarief. De waterstand bleef gunstig. In de Ruhrhavens ondergingen de vrachten geen wijziging.